

Министарство за европске интеграције,
Сектор за комуникације, обуку и припрему српске верзије правних тековина
Европске уније

ЈЕЗИЧКЕ СМЕРНИЦЕ
за припрему верзије правних тековина Европске
уније на српском језику

Београд, 2019.

Језичке смернице за припрему верзије правних тековина Европске уније на српском језику

Издавач

Република Србија

Министарство за европске интеграције

За издавача

Јадранка Јоксимовић

Приредила

Ивана Андрић

Треће, измењено и допуњено електронско издање

Београд 2019.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	5
0. УВОД – ПРОЦЕС ПРЕВОЂЕЊА ПРАВНИХ АКТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	6
1. ОПШТА УПУТСТВА ЗА ПРЕВОЂЕЊЕ	8
2. ОПШТА УПУТСТВА ЗА ЈЕЗИЧКУ РЕДАКТУРУ	10
3. ПОСЕБНА УПУТСТВА	12
3.1. ПРЕГЛЕД ПРАВОПИСНИХ ПРАВИЛА СРПСКОГ ЈЕЗИКА	12
3.1.1. Писање великог и малог слова	12
3.1.2. Спојено и одвојено писање речи	14
3.1.3. Писање речи <i>година</i> иза редног броја за годину	16
3.1.4. Писање датума и времена	16
3.1.5. Ознака валуте	17
3.1.6. Писање мерних јединица	17
3.1.7. Раздвајање хиљада у великим бројевима	18
3.1.8. Интерпункција	18
3.1.8.1. Запета испред везника и и или	18
3.1.8.2. Цртица и црта	19
3.1.8.3. Коса црта (/) као ознака за алтернације	19
3.1.8.4. Наводници и полунаводници	20
3.1.8.5. Генитивни знак	20
3.1.8.6. Интерпункција приликом набрајања	20
3.1.9. Акроними	21
3.2. ПРЕГЛЕД ГРАМАТИЧКИХ ПРАВИЛА	22
3.2.1. Именице на <i>-лац</i>	22
3.2.2. Падежни облици	23
3.2.3. Конгруенција	23
3.2.4. Број код именица	24
3.2.5. Комбиновање облика једнине и множине	24
3.2.6. Рекција	24
3.2.7. Глаголски облици	25
3.2.7.1. Употреба инфинитива	25
3.2.7.2. Глаголски прилог садашњи	26
3.2.7.3. Глагол произаћи/произлазити	26
3.2.8. Употреба предлога	26
3.2.9. Употреба везника	28
3.2.10. Редослед реченичних конституената	28
3.2.10.1. Атрибути	28
3.2.10.2. Трпни глаголски придев	28
3.2.10.3. Место енклитике	29
3.2.11. Конструкција један/два или више	30
3.3. ЛЕКСИКА	30
3.3.1. Било који	30

3.3.2 Везници <i>ако</i> и <i>уколико</i>	31
3.3.3. Речи <i>сат</i> и <i>час</i>	31
3.3.4. Придев <i>наведен</i>	32
3.4. СТИЛ	32
3.4.1. Пасивна конструкција <i>од стране</i>	32
3.4.2. Нагомилавање односне заменице <i>који</i> у реченици.....	33
3.4.3. Нагомилавање везника.....	33
3.4.4. Номинализација реченица.....	34
3.4.5. Такође (...) и.....	35
3.4.6. Глагол <i>видети</i> у функцији упућивања.....	35
3.5. ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	36
3.5.1. Називи докумената	36
3.5.2. Дефиниције.....	36
3.5.3. О реченици.....	37
3.5.4. Граматички еквиваленти	40
3.5.4.1. Употреба глаголских облика	40
3.5.4.2. Зависне реченице	42
3.5.4.3. Атрибути.....	43
3.5.5. Лексички еквиваленти	44
3.5.5.1. Вишезначне и блискозначне речи.....	44
3.5.5.2. Лажни парови	47
3.5.5.3. Одабир предлога	48
3.5.5.4. Прилози.....	49
3.5.5.5. Везници и везнички спојеви	50
3.5.5.6. Фразе и колокације.....	50
4. ТЕРМИНОЛОШКА УПУТСТВА	52
4.1. ПРЕВОЂЕЊЕ ТЕРМИНОЛОГИЈЕ.....	52
4.2. ТЕРМИНОЛОШКА НАЧЕЛА.....	54
5. ТЕХНИЧКА УПУТСТВА.....	56
5.1. Подешавање корисничког имена и иницијала.....	56
5.2. Коришћење опције <i>Track Changes</i>	56
5.3. Форматирање документа и текста	57
5.4. Интерпункција	57
5.4.1. Наводници и полунаводници	57
5.4.2. Тротачка	57
5.4.3. Цртица и црта.....	57
5.5. Провера грешака у куцању.....	57
6. РЕФЕРЕНЦЕ.....	58

ПРЕДГОВОР

У процесу припреме верзије правних тековина Европске уније на српском језику, поред *Приручника за превођење правних аката Европске уније*, који се првенствено односи на номотехничка правила, показала се потреба и за детаљнијим упутствима која се односе на сам језик који се користи у преводу правних аката ЕУ. Тако су настале *Језичке смернице* које су пред вама. Оне садрже практична језичка упутства и савете, од којих су неки општи, а неки специфични за превођење правних аката ЕУ и српски језик који се користи у тим актима.

Први, уводни део *Језичких смерница* садржи кратак опис задатака сваке од фаза у процесу припреме националне верзије правних тековина ЕУ, намењен томе да се, у мери у којој је то могуће, разграниче „надлежности” стручних, правнотехничких и језичких редактора, иако се све ове фазе, по својој природи, преплићу. У другом и трећем делу *Смерница* дата су општа (начелна) упутства за превођење, односно за језичку редактуру. Након њих следе посебна (појединачна) упутства илустрована конкретним примерима – преглед правописних и граматичких правила српског језика, лексичке и стилске напомене, преводни еквиваленти (упоредна анализа примера на енглеском и српском језику). Ова упутства обухватају најчешће проблеме (и грешке) који се јављају у корпусу превода правних текстова ЕУ. Четврти део *Смерница* представљају Терминолошка упутства¹, сажет преглед основних, теоријских и практичних, знања о терминологији и начела којих се треба придржавати у раду са терминологијом. На самом крају дата су кратка техничка упутства. За њима следи списак препоручене литературе (референци).

Језичке смернице намењене су, и биће корисне, свим учесницима у процесу, а пре свега преводиоцима и језичким редакторима – онима који уобличавају српски језик правних аката ЕУ на самом почетку и на самом крају процеса, и за њих су ове смернице обавезујуће. У том смислу се може рећи да оне јесу својеврсне смернице за превођење и језичку редактуру превода правних аката ЕУ. Терминолошка упутства, укључена у ове *Смернице*, треба нарочито да послуже преводиоцима и стручним редакторима као полазна тачка и основно помагало приликом тражења најбољег терминолошког решења, нарочито када је реч о новим концептима који са правним тековинама ЕУ улазе у наш језик (права).

Сврха ових и овако структурираних смерница јесте да дају начелна правила и да се њиховом применом што више уједначи и стандардизује „српски језик правних аката Европске уније” те да се даље изграђује на примерима добре праксе. Сви ми заједно сада мењамо и прилагођавамо тај језик новим околностима и умногоме одређујемо његову будућност. Зато је важно имати јединствен и систематичан приступ, у чијој основи стоји публикација која је пред вама. Надамо се да ће она бити корисна и интересантна и широј публици.

На помоћи и саветима у изради првог издања *Језичких смерница* захваљујемо се стручним сарадницима др Мирјани Даничић и мр Владу Ђукановићу, а на помоћи и саветима у изради Терминолошких упутстава колегама из Сектора за превођење Генералног секретаријата Владе Републике Словеније, као и GIZ-у, који је омогућио сарадњу са свима њима. Посебно се захваљујемо колегама из Републичког секретаријата за законодавство за помоћ у дефинисању и разграничењу различитих фаза редактуре, као и на укупној сарадњи током израде првог издања *Језичких смерница*.

---

¹ Интегрални текст Терминолошких упутстава доступан је на интернет страници Министарства за Европске интеграције: http://www.mei.gov.rs/upload/documents/prevodjenje/terminoloska_uputstva_18.pdf.

0. УВОД – ПРОЦЕС ПРЕВОЂЕЊА ПРАВНИХ АКТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Процес припреме верзије правних тековина ЕУ на српском језику одвија се у четири фазе, то су: превођење, стручна редактура, правнотехничка редактура и језичка редактура. Свака фаза има специфичне задатке и резултате.

1. ПРЕВОЂЕЊЕ

Задатак преводаца је да преведу текст правног акта ЕУ на српски језик, користећи *Приручник за превођење правних аката Европске уније*, *Терминолошка упутства* и ове смернице, као и све што је стандардизовано у свим фазама редактуре (термине, општу лексику, изразе и формулације итд.), а налази се у терминолошкој бази *Евроним* и у преводачким меморијама. Резултат прве фазе је лекторисан и савршен превод (целовит, без изостављених делова).

2. СТРУЧНА РЕДАКТУРА

У средишту пажње стручних редактора налазе се стручна терминологија и смисао одредбе. Задатак стручног редактора је да исправља термине и превод (проверава да ли, са становишта струке, смисао превода одговара ономе што пише у изворном тексту), да предлаже терминолошка решења за нове концепте, одабира једно од могућих терминолошких решења ако их има више и да предлаже боља терминолошка решења од оних која се тренутно користе у домаћим прописима, ако за тим постоји потреба. Резултати ове фазе су стручно поуздан текст и стандардизован корпус стручне терминологије.

3. ПРАВНОТЕХНИЧКА РЕДАКТУРА

Задатак правнотехничког редактора је да обликује претходно стручно редигован текст у складу са номотехничким правилима (утврђеним у *Приручнику за превођење правних аката Европске уније*, као и оним својственим правном систему Републике Србије) и са општом правном терминологијом својственом правном систему Републике Србије, при чему се узимају у обзир посебности правног система ЕУ. Правнотехнички редактор се, дакле, усредсређује на номотехнику и општу правну терминологију (ако на њој није интервенисао стручни редактор) и при томе не мења стручну терминологију која је већ утврђена. Резултат ове фазе је текст који је усклађен са номотехничким правилима и општом правном терминологијом који су својствени правном систему Републике Србије, а који уважава посебности правног система ЕУ.

4. ЈЕЗИЧКА РЕДАКТУРА

Основни задатак језичког редактора је да, поредећи изворни и преведени текст, исправи све граматичке и правописне грешке, да обележи недоследности у употреби лексике и терминологије у тексту, односно да провери укупни језички квалитет текста превода и да унесе одговарајуће језичке исправке, поштујући оно што је учињено у претходним фазама редактуре. Резултат ове фазе је, са становишта српског језика, ваљано језички уобличен текст правног акта ЕУ.

* * *

Ове фазе се у основи одвијају сукцесивно, али се у појединим фазама редовно обављају консултације са осталим учесницима у процесу превођења и редиговања како би се усагласили ставови о појединим темама.

Након свих наведених фаза отклањају се преостале недоумице, ако их има, и утврђује се коначни текст правног акта ЕУ на српском језику који ће се, после верификације, слати органима Европске уније. У овом процесу, по потреби, учествују сви стручњаци који су радили на тексту – преводаца, стручни редактор, правнотехнички редактор и језички редактор.

1. ОПШТА УПУТСТВА ЗА ПРЕВОЂЕЊЕ

1.1. Пре самог превођења треба се упознати са садржајем текста, тј. прочитати једном у целини текст или целину контекста да би се разумело оно што ће се преводити.

1.2. Приликом превођења правних аката ЕУ увек треба имати на уму да је реч о правном тексту, да се то превођење мора одвијати по строжим правилима и да преведен текст мора бити прилагођен тзв. правном стилу, и то особеном правном стилу правних тековина ЕУ (терминологија, општа лексика, фразеологија и синтаксичке конструкције), који се у већој или мањој мери разликује од стила домаћих прописа.

1.3. Управо због чињенице да је реч о правним актима, приликом превођења треба водити рачуна о редоследу реченичних конституената (тј. пратити редослед конституената који постоји у изворном језику, нпр. субјекат – предикат – објекат), али и о реду речи у оквиру тих конституената и у оквиру реченице (поштовати уобичајени, „природни” ток речи у српском језику). Пошто се у правном тексту често срећу дугачке и компликоване реченице, на овај начин обезбеђује се лакше праћење и упоређивање изворног и циљног текста и спречавају се потенцијални проблеми приликом превођења аката о изменама других аката.

1.4. Преводац је дужан да поштује правописна и граматичка (морфолошка, творбена, синтаксичка) правила српског језика. Ако се у току превођења јави нека правописна или граматичка недоумица, односно ако у препорученим приручницима постоје различита нормативна решења, преводац је дужан да се, без одлагања, посаветује са лектором / језичким редактором и да договорено решење доследно примени у тексту превода.

1.5. Преводац мора водити рачуна о семантичкој еквиваленцији лексике у изворном језику и оне коју користи у преводу на српски језик. Првенствено треба користити домаћу лексику, затим одговарајућу тзв. интернационалну лексику грчког и латинског порекла, а само по потреби, ако нема других решења, и другу страну лексику.

1.6. Пре превођења треба обавити и прелиминарни преглед стручне терминологије, али и опште терминологије и лексике, концентрисати се на оно чега нема у преводачким меморијама и терминолошкој бази и унапред потражити добра решења за термине, фреквентне речи, синтагме и изразе. Најлакши пут за то је да се текст прекопира у *Терминолошки анализатор* (<http://prevodjenje.mei.gov.rs/evronim/tindex.php?jezik=srps>). Важно је током превођења правног акта доследно користити одабрану терминологију и у том акту и тематском корпусу аката, па и у читавом корпусу права ЕУ.

Приликом превођења термина морају се поштовати *Терминолошка упутства*, као и терминолошка решења понуђена у *Приручнику за превођење правних аката Европске уније*, овим смерницама и у *Евронуиму* (нарочито она с високим степеном поузданости).

Ако у *Језичким смерницама*, *Приручнику за превођење правних аката Европске уније* и *Евронуиму* нема одговарајућег термина, преводац је дужан да потражи решење за превод термина у домаћим прописима, стручној литератури и стручној пракси уопште.

Ако се у тексту јавља нов, дотад непознат концепт, треба га истражити и покушати утврдити о чему је реч. Уколико преводац има тешкоћа у томе и не може да нађе задовољавајуће решење, треба да обележи нејасан концепт, а у коментару на маргини да то и назначи.

Приликом превођења термина треба водити рачуна о врсти речи којој термин припада – начелно, именице се преводе као именице, глаголи као глаголи, придеви као придеви.

Термини се морају доследно користити у целом тексту који се преводи и у тематском корпусу текстова, па и у читавом корпусу права ЕУ.

1.7. Ако преводиоцу реченица на енглеском језику није јасна, он треба да погледа текстове пре свега на француском и немачком језику (који су најпоузданији), односно на неком другом језику који познаје. Не треба некритички преписивати текст из превода на језике сродне српском језику (хрватски, словеначки, бугарски...), између осталог и зато што се српски стандард и стандарди тих језика разликују и у погледу синтаксе, и у погледу лексике, и у погледу опште и стручне терминологије.

1.8. Препорука је да се, и иначе, наслов документа преводи на самом крају, када се заврши превод целог документа и када је преводиоцу сасвим јасно о чему се ради и на које концепте упућују термини у наслову. Тачан и прецизан превод назива правних аката ЕУ је веома важан јер се ти називи користе као референца у бројним документима. Стандардизовани називи до сада преведених правних аката ЕУ уврштени су у преводилачке меморије које Одељење за припрему српске верзије правних тековина Европске уније шаље преводиоцима.

1.9. Када се преведе читав текст, треба га прочитати још једном и поправити стилски, и треба исправити словне и правописне грешке. Приликом тог завршног читања превода треба упоредити преведени текст са изворним текстом у формату *pdf* како би се утврдило да је преведени текст целовит, односно да не недостају неки његови делови.

1.10. Треба имати на уму шта је **добар превод**! Добро преведен текст је значењски еквивалентан изворном тексту, а служи се средствима циљног језика. Другим речима, превод треба да буде значењски што ближи оригиналу, а текст превода мора бити складно повезан према правилима српског језика и мора имати смисла на српском језику. Добро преведен текст је текст из ког је отклоњена свака неконзистентност, текст који поштује правила стила / стилског регистра ком припада и текст који одликују кохезија, читљивост и јасноћа.

2. ОПШТА УПУТСТВА ЗА ЈЕЗИЧКУ РЕДАКТУРУ

2.1. Језички редактор мора одлично познавати правописну и граматичку норму српског језика и у раду се мора служити актуелним језичким приручницима. Међутим, превођење правних тековина ЕУ је језички веома специфичан посао који често изискује језичке иновације на свим нивоима језичке структуре те „флексибилнију” примену граматичке и правописне норме, односно доследну примену посебне „норме” установљене за потребе превођења правних тековина ЕУ на српски језик. Зато језички редактор мора строго поштовати језичка правила установљена за потребе овог процеса и дефинисана пре свега у *Приручнику за превођење правних аката Европске уније* и у овим смерницама.

2.2. Језички редактор мора одлично познавати енглески језик, јер је један од његових задатака да, пре него што унесе исправку у текст на српском језику, упореди изворни и преведени текст будући да су лексичка и граматичка значења условљена природом превођења, односно оним што пише у изворном тексту.

2.3. Језички редактор такође мора добро познавати све приручнике и упутства који се користе у свим фазама процеса припреме верзије правних тековина ЕУ на српском језику. До језичког редактора долази текст преведен у складу са упутствима за преводиоце, *Приручником за превођење правних аката Европске уније* и *Терминолошким упутствима*, уз коришћење терминолошке базе и преводилачких меморија, који је након тога прошао фазу стручне и фазу правнотехничке редактуре, и у том смислу садржи стандарде утврђене у ранијим фазама процеса. Језички редактор, као и други учесници у процесу – преводиоци и редактори, мора упознати стандарде из осталих фаза да не би интервенисао на таквим примерима и да би, уколико то примети, у коментару јасно назначио да се од таквог стандарда одступа.

2.4. Језички редактор треба да утврди и исправи све језичке недостатке у завршној фази рада на документу. Он исправља све граматичке (морфолошке, творбене и синтаксичке) и правописне грешке и недостатке у тексту, ослањајући се на посебна упутства дата у овим смерницама и нормативне приручнике за српски језик. Ако има недоумица, консултује се са координаторима из Одељења за припрему српске верзије правних тековина Европске уније.

2.5. Језички редактор проверава и да ли је текст превода складно повезан према правилима српског језика, да ли има смисла на српском језику, као и да ли тај смисао одговара ономе што пише у изворном тексту, и уноси одговарајуће исправке у сам текст (ако су мањег обима), односно у коментаре (ако су већег обима). Језички редактор коначно уобличава реченицу на српском језику – утврђује коначни редослед реченичних конституената.² При томе треба имати на уму да често, због тога што је реч о правном тексту, тај редослед конституената није увек онакав какав би био природан у другим језичким регистрима, већ се чини да „слепо прати” енглеску реченицу. Пре измене овог типа треба проверити друге језике, првенствено оне са сличном структуром (хрватски, словеначки, словачки, чешки, бугарски) и утврдити постоји ли уједначен редослед конституената у њима. Ако постоји, и ако реченица није неграматична, не треба интервенисати ни у српском језику. Ако редактор има недоумице, консултује се са координаторима из Одељења за припрему српске верзије правних тековина Европске уније.

2.6. Задатак језичког редактора је и да уједначи општу лексику која се користи у конкретном тексту, дакле да се стара о доследности коришћења одговарајућих лексема. Ако се користе синоними, језички редактор се опредељује за један од њих и утврђује да ли за страну лексику постоје одговарајући устаљени еквиваленти, имајући на уму то да се, по правилу, предност даје домаћој лексици, а затим интернационалној лексици грчког и латинског

---

² Видети тачку 1.3. у ОПШТИМ УПУТСТВИМА ЗА ПРЕВОЂЕЊЕ.

порекла. Ако има недоумице, језички редактор их назначава у коментарима или се консултује са координаторима из Одељења за припрему српске верзије правних тековина Европске уније.

2.7. Кад је реч о терминологији, ако језички редактор уочи проблем с одређеним термином, обележава га и уноси коментар на маргину, а затим разрешава проблем у сарадњи са терминолозима из Одељења за припрему српске верзије правних тековина Европске уније. Чак и ако сматра да неки термин није усклађен са творбеним и морфолошким правилима српског језика, језички редактор не исправља термин, него га обележава и уноси коментар на маргину. У коментарима се скреће пажња и на то да се одређени термин јавља у више варијација, односно да се терминологија не користи доследно.

2.8. Језички редактор проверава транскрипцију личних имена, пошто је правило за превођење правних аката ЕУ да се лична имена транскрибују, а изворни запис имена бележи у загради.³ Језички редактор води рачуна и о транскрипцији осталих властитих имена.

2.9. Језички редактор мора водити рачуна о томе да преводиоци понекад преписују текст из превода на друге словенске језике, уочити таква места и интервенисати. Посебно треба обратити пажњу на општу лексику, фразеологију, терминологију и на синтаксичке конструкције – места на којима се српски језички стандард и стандарди других словенских језика разликују у већој мери.

2.10. Језички редактор доследно примењује ова општа, као и посебна упутства из ових смерница.

---

³ Правила транскрипције за већину званичних језика Европске уније постоје у *Правопису српског језика*, Матица српска, Нови Сад 2018. За транскрипцију имена са енглеског језика препоручује се Твртко Прћић, *Нови транскрипциони речник енглеских личних имена*, Прометеј, Нови Сад 2008.

3. ПОСЕБНА УПУТСТВА

Посебна упутства за језичку редактуру јесу практична упутства заснована на досадашњој пракси превођења правних тековина ЕУ – на примерима добре праксе и најфреквентнијим језичким грешкама. Уз норму српског стандардног језика, она представљају основ за језички квалитет и уједначеност квалитета превода правних тековина ЕУ и обавезујућа су за све преводиоце и језичке редакторе у овом процесу.

3.1. ПРЕГЛЕД ПРАВОПИСНИХ ПРАВИЛА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

3.1.1. Писање великог и малог слова

- У вишечланим називима само се прва реч пише великим почетним словом. Остале речи у називу пишу се великим почетним словом само ако се ради о властитим именицама.

ЕН	СР 	СР
role of national Parliaments in the European Union	улога националних парламената у Европској Унији	улога националних парламената у Европској унији
Having regard to the Treaty establishing the European Community	Имајући у виду Уговор о оснивању Европске Заједнице	Имајући у виду Уговор о оснивању Европске заједнице
European Council shall meet twice every six months	Европски Савет се састаје два пута на сваких шест месеци	Европски савет се састаје два пута на сваких шест месеци
It shall act after consulting the European Parliament	Он одлучује након консултовања са Европским Парламентом	Он одлучује након консултовања са Европским парламентом

Када се скраћују вишечлани називи, и скраћени назив пише се великим почетним словом.

ЕН	СР 	СР
Having regard to Directive ... of the European Parliament and of the Council	Имајући у виду Директиву ... Европског парламента и савета	Имајући у виду Директиву ... Европског парламента и Савета
The Government of any Member State, the European Parliament or the Commission may submit to the Council proposals for the amendment of the Treaties.	Влада сваке државе чланице, Европски парламент или комисија могу поднети савету предлоге за измену Уговора.	Влада сваке државе чланице, Европски парламент или Комисија могу поднети Савету предлоге за измену Уговора.

- Називи конкретних правних аката пишу се великим почетним словом (*Директива 94/19/ЕЗ, Одлука Савета 1999/468/ЕЗ, Уредба Савета (ЕЕЗ) број 2081/92*), али када се истовремено упућује на више истоврсних правних аката (када се и о конкретним правним актима говори у множини), називи аката пишу се малим словом

ЕН	СР 	СР
in accordance with Commission Directives 96/36/EC, 96/37/EC and 96/38/EC	у складу са Директивама Комисије 96/36/ЕЗ, 96/37/ЕЗ и 96/38/ЕЗ	у складу са директивама Комисије 96/36/ЕЗ, 96/37/ЕЗ и 96/38/ЕЗ

Accordingly, Council Decisions 68/ 361/EEC 69/414/EEC, and 70/372/EEC, should be repealed.	Сходно томе, Одлуке Савета 68/361/ЕЕЗ, 69/414/ЕЕЗ и 70/372/ЕЕЗ треба ставити ван снаге.	Сходно томе, одлуке Савета 68/361/ЕЕЗ, 69/414/ЕЕЗ и 70/372/ЕЕЗ треба ставити ван снаге.
... amending Regulations (EEC) No 2847/93, (EC) No 1936/2001 and (EC) No 601/2004	о измени Уредаба (ЕЕЗ) број 2847/93, (ЕЗ) број 1936/2001 и (ЕЗ) број 601/2004	о измени уредба (ЕЕЗ) број 2847/93, (ЕЗ) број 1936/2001 и (ЕЗ) број 601/2004

✂ У корпусу права ЕУ на Уговор о Европској унији и Уговор о функционисању Европске уније упућује се називом *Уговори*. Иако у множини, пошто се мисли на конкретна два уговора, која се често посматрају као јединствена целина, овај се назив пише великим почетним словом.

ЕН	СР 	СР
The Union shall respect the equality of Member States before the Treaties	Унија поштује једнакост држава чланица пред уговорима	Унија поштује једнакост држава чланица пред Уговорима
relevant provisions of the Treaties shall apply to Denmark	одговарајуће одредбе уговорâ примењују се на Данску	одговарајуће одредбе Уговорâ примењују се на Данску

• У вишечланим називима држава све речи (осим помоћних) пишу се великим почетним словом, па се тако пишу и називи држава који садрже реч *острво* (*Соломонска Острва*, *Република Маршалска Острва*). У свим осталим случајевима, реч *острво* пише се малим словом.

ЕН	СР 	СР
Bouvet Island	Острво Буве	острво Буве
Canary Islands	Канарска Острва	Канарска острва
Aegean Islands	Егејска Острва	егејска острва

✂ У корпусу права ЕУ назив *Европске заједнице* пише се увек великим почетним словом (прве речи) јер се односи на три конкретне Европске заједнице – Европску заједницу за угаљ и челик, Европску економску заједницу и Европску заједницу за атомску енергију.

ЕН	СР 	СР
RESOLVED to mark a new stage in the process of European integration undertaken with the establishment of the European Communities	РЕШЕНИ да обележе нову етапу у процесу европске интеграције који је започео оснивањем европских заједница	РЕШЕНИ да обележе нову етапу у процесу европске интеграције који је започео оснивањем Европских заједница

• Малим почетним словом пишу се скраћена вишечлана имена или називи када су ближе одређени придевском заменицом или придевом (*овај уговор*, *ова уредба*, *та директива*, *наведени споразум* и сл.).

ЕН	СР 	СР
Articles 93, 106 and 107 of this Treaty	чл. 93, 106. и 107. овог Уговора	чл. 93, 106. и 107. овог уговора
conclusion that substantial amendments to that Directive are needed	закључак да су неопходне битне измене те Директиве	закључак да су неопходне битне измене те директиве
rules contained in this Annex	правила садржана у овом Анексу	правила садржана у овом анексу
application of the provisions of the said Protocol	примена одредаба наведеног Протокола	примена одредаба наведеног протокола

- Придеви изведени од географских имена, имена нација те личних имена и презимена пишу се малим почетним словом (за разлику од енглеског језика).

ЕН	СР 	СР
... that the Italian Government is carrying out a ten-year programme of economic expansion ...	... да Италијанска влада спроводи десетогодишњи програм привредног развоја ...	... да италијанска влада спроводи десетогодишњи програм привредног развоја ...

- Када се на њих упућује у тексту, називи делова правног акта из више поделе⁴ (део, наслов, поглавље, одељак) пишу се великим почетним словом, осим када су ближе одређени придевом или придевском заменицом и када се упућује на њих у множини. Делови из ниже поделе пишу се малим почетним словом.

ЕН	СР 	СР
The procedure before the General Court shall be governed by Title III .	Поступак пред Општим судом уређен је насловом III .	Поступак пред Општим судом уређен је Насловом III .
provisions of Chapters 4 and 5 of Title V of Part Three	одредбе Поглавља 4. и 5. наслова V Дела трећег	одредбе поглавља 4. и 5. Наслова V Дела трећег
with the exception of Title I and Article 64	с изузетком нааслова I и Члана 64	с изузетком Наслова I и члана 64 .

Иста правила важе и за упућивање на анексе и протоколе приложене уз правни акт.

ЕН	СР 	СР
The products subject to the provisions of Articles 39 to 44 are listed in Annex I .	Производи на које се примењују одредбе чл. 39–44. наведени су у анексу I .	Производи на које се примењују одредбе чл. 39–44. наведени су у Анексу I .
under the conditions provided for in this Protocol	под условима предвиђеним у овом Протоколу	под условима предвиђеним у овом протоколу
the Protocols and Annexes to the Treaties shall form an integral part thereof	Протоколи и Анекси Уговорâ чине њихов саставни део	протоколи и анекси Уговорâ чине њихов саставни део

3.1.2. Спојено и одвојено писање речи

- Заменица *ниједан* пише се спојено, осим у изразу *ни један једини* и у искључном изразу *ни један ни други* и сл.

ЕН	СР 	СР
No Member State shall be allocated more than ninety-six seats.	Ни једној држави чланици не може бити додељено више од 96 места.	Ниједној држави чланици не може бити додељено више од 96 места.
... the Union shall not adopt any act which is likely to have appreciable implications for the budget	... Унија не усваја ни један акт који би могао имати знатне последице по буџет	... Унија не усваја ниједан акт који би могао имати знатне последице по буџет

⁴ О подели правног акта видети: *Приручник за превођење правних аката Европске уније*, 2019, стр. 52–53.

⌘ У преводима правних тековина ЕУ треба доследно користити облик прилошко-заменичке везе *при томе* (а не скраћени облик *притом*).

ЕН	СП 	СП
RESOLVED to facilitate the free movement of persons, <u>while</u> ensuring the safety and security of their peoples	РЕШЕНИ да олакшају слободно кретање лица и <u>притом</u> обезбеде сигурност и безбедност својих народа	РЕШЕНИ да олакшају слободно кретање лица и <u>при томе</u> обезбеде сигурност и безбедност својих народа
<u>In doing so</u> , the competences of the Member States shall be respected.	<u>Притом</u> се поштују надлежности држава чланица.	<u>При томе</u> се поштују надлежности држава чланица.

⌘ У преводима правних тековина ЕУ треба доследно спојеве предлога *од* и *до* са прилозима писати одвојено (а не *откад*, *дотад*) и са завршним вокалом А у облику прилога.

ЕН	СП 	СП
... <u>acquis</u> , which <u>until then</u> have been binding on Denmark	... правне тековине, а које су <u>дотада</u> обавезивале Данску	... правне тековине, а које су <u>до тада</u> обавезивале Данску

• Придеви изведени од израза *кривично право*, *грађанско право*, *стварно право*, *породично право*, *јавно право*, *приватно право* и сл. пишу се као сложенице – једном речју (као и иначе спојеви придева који се односе на јединствен појам).

ЕН	СП 	СП
Judicial cooperation in <u>civil</u> matters	Правосудна сарадња у <u>грађанско правним</u> стварима	Правосудна сарадња у <u>грађанскоправним</u> стварима
<u>public</u> or <u>private</u> entity	<u>јавно-правни</u> или <u>приватно-правни субјект</u>	<u>јавноправни</u> или <u>приватноправни</u> субјект

• Спој придева који се односи на два појма (значење двају придева је напоредно) пише се са цртицом.

ЕН	СП 	СП
<u>Political and Security</u> Committee	<u>Политичко безбедносни</u> одбор	<u>Политичко-безбедносни</u> одбор
<u>audiovisual</u> services	<u>аудиовизуелне</u> услуге	<u>аудио-визуелне</u> услуге

• Одвојено се пишу спојеви две именице у којима прва именица има службу придева.

ЕН	СП 	СП
<u>contact person</u>	<u>контакт-особа</u>	<u>контакт особа</u>
<u>internet site</u>	<u>интернет-сајт</u>	<u>интернет сајт</u>
<u>web-site</u> / <u>website</u> / <u>web site</u>	<u>веб-сајт</u> / <u>вебсајт</u>	<u>веб сајт</u>
<u>web server</u>	<u>веб-сервер</u>	<u>веб сервер</u>

• Одвојено (без цртице) пишу се и придеви страног порекла уз именице.

ЕН	СП 	СП
<u>net worth</u>	<u>нето-вредност</u>	<u>нето вредност</u>
<u>online platform</u>	<u>онлајн-платформа</u>	<u>онлајн платформа</u>

- У сложеним синтагмама типа *држава чланица домаћин* не пише се црта/цртица.

ЕН	СР 	СР
host Member State	<u>држава чланица – домаћин</u>	<u>држава чланица домаћин</u>
participating Member State	<u>држава чланица–учесница</u>	<u>држава чланица учесница</u>
exporting Member State	<u>држава чланица–извозница</u>	<u>држава чланица извозница</u>

✂ Класични префиксоиди (*ауто-, био-, микро-, макро-, пост-* итд.) у удвојеним склоповима се према Правопису⁵ пишу одвојено: *мега и мини маркети*. У преводима правних тековина ЕУ, међутим, треба наводити пун термин.

ЕН	СР 	СР
micro-injection , macro-injection and micro-encapsulation	<u>микро и макро</u> инјектирање и микрокапсулирање	<u>микроинјектирање,</u> <u>макроинјектирање</u> и <u>микрокапсулирање</u>
micro , small and medium-sized enterprises	<u>микро</u> , мала и средња <u>предузећа</u>	<u>микропредузећа</u> , мала и средња предузећа

- Негација се уз именице и придеве пише спојено.

ЕН	СР 	СР
non-member States	државе <u>не-чланице</u>	државе <u>нечланице</u>
non-participation	<u>не учествовање</u>	<u>неучествовање</u>
non-European countries	<u>не европске</u> земље	<u>неевропске</u> земље

3.1.3. Писање речи *година* иза редног броја за годину

- После године исписане цифрама увек треба писати пуну реч година.

ЕН	СР 	СР
Whereas on 10 May 1993 the Council adopted Directive 93/22/EEC	с обзиром на то да је 10. маја <u>1993.</u> Савет донео Директиву 93/22/ЕЕЗ	с обзиром на то да је 10. маја <u>1993. године</u> Савет донео Директиву 93/22/ЕЕЗ
This Treaty shall enter into force on 1 January 1993	Овај уговор ступа на снагу 1. јануара <u>1993.</u>	Овај уговор ступа на снагу 1. јануара <u>1993. године.</u>

3.1.4. Писање датума и времена

✂ Писање датума у српском језику прати писање датума у енглеском: ако је месец исписан као реч, и у преводу се исписује речима, ако је исписан помоћу цифара, тако се бележи и у српском итд.

ЕН	СР 	СР
Decision of 12.2.1992	Одлука од <u>12. фебруара 1992. године</u>	Одлука од <u>12. 2. 1992. године</u>
This Regulation shall enter into force on January 9th 1998.	Ова уредба ступа на снагу <u>9. 1. 1998. године.</u>	Ова уредба ступа на снагу <u>9. јануара 1998. године.</u>
Done at Maastricht on the seventh day of February in the year one thousand and ninety two.	Сачињено у Мастрихту, <u>дана 7. фебруара 1992. године.</u>	Сачињено у Мастрихту, <u>дана седмог фебруара године хиљаду деветсто деведесет друге.</u>

⁵ *Правопис српскога језика*, Матица српска, Нови Сад 2018.

⌘ Када се цео датум бележи помоћу цифара, пише се са размацама после тачака (на пример, 14. 6. 2014. године). Од овог се правила у корпусу права ЕУ одступа једино у оквиру референце на одговарајући број *Службеног листа* у фуснотама, где, из техничких разлога, треба доследно пратити начин бележења у енглеском и другим језицима, а у највећем броју случајева се ови датуми исписују цифрама, са тачкама између дана, месеца и године и без размака после тачака.

ЕН	СР 	СР
OJ L 87, 20.4.1995 , p. 10. Decision as last amended by Decision 576/98/EC (OJ L 77, 14.3.1998 , p. 1)	СЛ L 87, 20. 4. 1995 , стр. 10. Одлука последњи пут измењена Одлуком 576/98/ЕЗ (СЛ L 77, 14. 3. 1998 , стр. 1)	СЛ L 87, 20.4.1995 , стр. 10. Одлука последњи пут измењена Одлуком 576/98/ЕЗ (СЛ L 77, 14.3.1998 , стр. 1)
OJ No L 382, 31. 12. 1988 , p. 36.	СЛ L 382, 31.12.1988 , стр. 36.	СЛ L 382, 31. 12. 1988 , стр. 36.

У бележењу времена, између броја сати и минута треба писати тачку у српском језику (без обзира на начин записа у енглеском)

ЕН	СР 	СР
period between 02:00 hours and 05:59 hour	период између 2:00 сата и 5:59 сати	период између 2.00 сата и 5.59 сати
from 0000 hrs (UTC) until 2400 hrs (UTC)	од 00:00 (UTC) до 24:00 (UTC)	од 00.00 (UTC) до 24.00 (UTC)

3.1.5. Ознака валуте

- Ознака валуте EUR увек се пише после броја и латиницом.

ЕН	СР 	СР
The capital of the Bank shall be EUR 164 808 169 000	Капитал Банке износи EUR 164.808.169.000	Капитал Банке износи 164.808.169.000 EUR

3.1.6. Писање мерних јединица

- Све мерне јединице пишу се у складу са стандардом *ISO* – латиницом. Између броја и мерне јединице обавезно стоји размак. Посебно треба обратити пажњу на мерну јединицу степен Целзијуса – њена ознака је °C и такође се одваја од броја размаком.

ЕН	СР 	СР
Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km .	Изградња надземних електричних водова напона 220 кВ или више и дужине веће од 15км .	Изградња надземних електричних водова напона 220 kV или више и дужине веће од 15 km .
The oven should preferably be wood- or gas-fired and heated indirectly and it must reach a temperature of 250 °C .	Пећница би требало да буде на дрво или гас и индиректно загрејана и мора достигнути температуру од 250°C .	Пећница би требало да буде на дрво или гас и индиректно загрејана и мора достигнути температуру од 250 °C .

- Знак за проценат (%) пише се уз број, без размака.

ЕН	СР 	СР
the qualified majority shall be defined as at least 72 % of the members of the Council	квалификована већина се одређује као већина од најмање 72 % чланова Савета	квалификована већина се одређује као већина од најмање 72% чланова Савета

3.1.7. Раздвајање хиљада у великим бројевима

- У четвороцифреним бројевима хиљаде се не раздвајају ни тачком ни размаком. У петоцифреним (и већим) бројевима хиљаде се увек раздвајају тачкама.

ЕН	СР 	СР
4000 female Muscovy or Peking ducks or 3200 male Muscovy or Peking ducks or 3200 Mulard ducks	4.000 женских мошусних или пекиншких патака или 3.200 мушких мошусних или пекиншких патака или 3.200 патака мулард	4000 женских мошусних или пекиншких патака или 3200 мушких мошусних или пекиншких патака или 3200 патака мулард
Stretching over more than 44000 hectares, Altamura is the most highly populated and economically important centre	Протежући се на више од 44000 хектара, Алтамура је најнасељенији и економски значајан центар	Протежући се на више од 44.000 хектара, Алтамура је најнасељенији и економски значајан центар
	Протежући се на више од 44 000 хектара, Алтамура је најнасељенији и економски значајан центар	

3.1.8. Интерпункција

Знаци интерпункције пишу се непосредно уз претходну реч, а иза знака интерпункције стоји само један размак.

3.1.8.1. Запета испред везника и и или

- Када нема посебног истицања, у низу од више синтагми или напоредних реченица од којих се последња везује везницима *и* и *или*, испред ових везника се не пише запета.

ЕН	СР 	СР
European citizens, <u>and</u> all those living in the EU temporarily or permanently, should therefore have the opportunity to take part in intercultural dialogue	Европски грађани, <u>и</u> сви они који живе у ЕУ привремено или стално, треба стога да имају прилику да учествују у интеркултурном дијалогу	Европски грађани <u>и</u> сви они који живе у ЕУ привремено или стално, треба стога да имају прилику да учествују у интеркултурном дијалогу
It shall combat social exclusion and discrimination, <u>and</u> shall promote social justice and protection	Она сузбија социјалну искљученост и дискриминацију, <u>и</u> подстиче социјалну правду и заштиту	Она сузбија социјалну искљученост и дискриминацију <u>и</u> подстиче социјалну правду и заштиту
... limit or control production, markets, technical development, <u>or</u> investment	... ограничавају или контролишу производњу, тржиште, технички развој, <u>или</u> инвестиције	ограничавају или контролишу производњу, тржиште, технички развој <u>или</u> инвестиције
If measures envisaged are not in accordance with the opinion of the Committee, <u>or</u> if no opinion is delivered, the Commission shall, without delay, submit to the Council a proposal relating to the measures to be taken.	Ако предвиђене мере нису у складу са мишљењем Одбора, <u>или</u> ако мишљење није дато, Комисија, без одлагања, подноси предлог Савету у вези са мерама које треба предузети.	Ако предвиђене мере нису у складу са мишљењем Одбора, <u>или</u> ако мишљење није дато, Комисија, без одлагања, подноси предлог Савету у вези са мерама које треба предузети.

3.1.8.2. Цртица и црта

Треба разликовати интерпункцијске знакове *цртица* и *црта*.

- **Цртица** се користи између делова полусложеница, за одвајање падежног наставка од акронима, када се у сложеници јавља број и сл.

CP 	Политичко-безбедносни одбор прати међународну ситуацију у областима које обухвата заједничка спољна и безбедносна политика
CP 	Генерални директор JRC-а и службе које су му непосредно подређене смештени су у Бриселу.

- **Црта** се користи:

- између бројева који се пишу цифрама у значењу предлога *до* (примакнута црта)

ЕН	CP 	CP
The products subject to the provisions of Articles <u>39 to 44</u> are listed in Annex I.	Производи на које се примењују одредбе чл. <u>39 – 44.</u> наведени су у Анексу I.	Производи на које се примењују одредбе чл. <u>39–44.</u> наведени су у Анексу I.

- за спајање појмова у случају коауторства, утврђеног партнерства, савеза и сл. (примакнута црта)

ЕН	CP 	CP
NNI stands for <u>Herfindahl-Hirschman Index</u> , a measure of market concentration.	ХХИ представља <u>Херфиндал-Хиршманов индекс</u> , меру концентрације тржишта.	ХХИ представља <u>Херфиндал-Хиршманов индекс</u> , меру концентрације тржишта.

- између делова реченице у којој је изостављен један од предиката који се иначе подразумева (одмакнута црта).

ЕН	CP 	CP
the members of the European Council may decide each to be assisted by a minister and, in the case of the <u>President of the Commission, by a member of the Commission.</u>	чланови Европског савета могу одлучити да свакоме од њих помаже министар, а председнику Комисије <u>да помаже члан Комисије.</u>	чланови Европског савета могу одлучити да свакоме од њих помаже министар, а председнику Комисије <u>– члан Комисије.</u>

- У енглеском језику користи се и дуга црта (енгл. *em dash*) —. Такав интерпункцијски знак се у српском језику не користи, па уместо њега треба користити обичну црту.

ЕН	CP 	CP
Group 5 <u>=</u> Identification of goods	Група 5 <u>=</u> Идентификација робе	Група 5 <u>=</u> Идентификација робе

3.1.8.3. Коса црта (/) као ознака за алтернације

- Косом цртом (/) означавају се алтернације. Ако су алтернације једночлане, пре и после црте не ставља се размак, али ако међу алтернацијама постоји бар један вишечлани израз, пре и после црте ставља се размак.

ЕН	СР 	СР
the size <u>and/or</u> composition of the groups shall be adjusted in accordance with the above principles	величина <u>и/или</u> састав група прилагођавају се у складу са наведеним начелима	величина <u>и/или</u> састав група прилагођавају се у складу са наведеним начелима
Port/airport/other place of departure	Полазна лука/полазни аеродром/друго место поласка	Полазна лука/полазни аеродром/друго место поласка

3.1.8.4. Наводници и полунаводници

У српском тексту, независно од оригинала, по правилу треба користити наводнике (отворени се бележе као доње „деветке”, а затворени као горње „деветке” – „ ... ”). Полунаводници се користе само у случају ужег навода у оквиру ширег (а бележе се као горње „деветке” – ‘ ... ’).

ЕН	СР 	СР
For the purpose of paragraphs 1 and 2, <u>'Community legislation'</u> shall mean all Community Regulations, Directives and Decisions.	За сврхе ст. 1. и 2. <u>'законодавство Заједнице'</u> означава све уредбе, директиве и одлуке Заједнице.	За сврхе ст. 1. и 2. <u>„законодавство Заједнице”</u> означава све уредбе, директиве и одлуке Заједнице.

3.1.8.5. Генитивни знак

Генитивни знак (â) користи се у генитиву множине кад се тај облик подудара с неким јединским падежом, а из контекста није јасно да ли је у питању једнина или множина.

ЕН	СР 	СР
The following provisions of the <u>Treaties</u> shall not apply to Member States with a derogation:	Следеће одредбе <u>Уговора</u> не примењују се на државе чланице за које важи одступање:	Следеће одредбе <u>Уговорâ</u> не примењују се на државе чланице за које важи одступање:

3.1.8.6. Интерпункција приликом набрајања

• У деловима текста у којима има набрајања, када је реч о интерпункцији на крају уводне реченице и на крају појединачних ставки, треба пратити интерпункцију из оригиналног текста.⁶

ЕН	СР
The Council shall adopt by a qualified majority, on a proposal from the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy, decisions establishing: (a) the procedures for setting up and financing the start-up fund, in particular the amounts allocated to the fund; (b) the procedures for administering the start-up fund; (c) the financial control procedures.	Савет доноси квалификованом већином, на предлог високог представника Уније за спољне послове и безбедносну политику, одлуке у којима се утврђују: а) поступци оснивања и финансирања почетног фонда, а нарочито износи додељени фонду; б) поступци за управљање почетним фондом; в) поступци финансијске контроле.

⁶ О интерпункцији у уводним изјавама у преамбули правног акта видети: *Приручник за превођење правних аката Европске уније*, 2019, стр. 49–51.

3.1.9. Акроними

Акроними су скраћенице састављене од почетних слова вишечланог назива које се, по правилу, пишу великим словима. Могу се поделити на оне који функционишу као имена (скраћени називи организација, установа, административних јединица и сл.) и на оне који функционишу као опште именице.

✂ У корпусу правних аката ЕУ, кад је реч о акронимима, примењују се следећа правила:

1. Ако је у свим званичним језицима ЕУ задржан исти (изворни) облик акронима (укључујући и бугарски и грчки језик, који не користе латинично писмо), и у преводу на српски језик треба оставити изворни акроним – записан латиницом и у курзиву.

ЕН	БГ	СР
Joint Research Centre – JRC	Съвместен изследователски център – JRC	Заједнички истраживачки центар – JRC

2. Ако у различитим званичним језицима ЕУ постоје различити акроними, односно ако неки од ових језика имају своју форму акронима, треба употребити ћирилички акроним на српском језику, и то:

а) акроним створен од почетних слова преведеног вишечланог назива

ЕН	ФР	СР
International Monetary Fund – IMF	Fonds monétaire international – FMI	Међународни монетарни фонд – ММФ

б) пресловљен страни акроним (у ограниченом броју случајева – за акрониме који су традиционално усвојени као такви⁷)

ЕН	ФР 	СР
North Atlantic Treaty Organization – NATO	Organisation du traité de l'Atlantique Nord – OTAN	Организација Северноатлантског пакта – НАТО

• Домаћи акроними не мењају се по падежима, осим у случајевима када додавање падежног наставка уклања двосмисленост.

ЕН	СР 	СР
The ECB may hold ... IMF reserve positions and SDRs	ЕЦБ може да држи резервне позиције код ММФ и СПВ .	ЕЦБ може да држи резервне позиције код ММФ-а и СПВ . (= Европска централна банка може да држи резервне позиције код Међународног монетарног фонда и специјална права вучења.)

⁷ Да ли је реч о таквом акрониму, треба проверити у терминолошкој бази *Евроним*.

Акроними записани у изворном облику и пресловљени акроними мењају се по падежима додавањем цртице и падежног наставка.

ЕН	СП 	СП
He agreed to follow all directions given by <u>FBI</u> agents.	Он се сложио да прати сва упутства која дају агенти <u>ФБИ</u> .	Он се сложио да прати сва упутства која дају агенти <u>ФБИ-ја</u> .
Director-General of the <u>JRC</u> and the services directly under him shall be located in Brussels.	Генерални директор <u>JRC</u> и службе које су му директно подређене смештени су у Бриселу.	Генерални директор <u>JRC-а</u> и службе које су му непосредно подређене смештени су у Бриселу.

По падежима се не мењају акроними који се завршавају на А и Е.

ЕН	СП 	СП
General Secretary of <u>FIFA</u>	генерални секретар <u>ФИФА-е</u> .	генерални секретар <u>ФИФА</u>

✂ У корпусу права ЕУ, акроними који су лексикализовани у енглеском језику лексикализују се и у српском. У противном се бележе као акроними – верзалом.

ЕН	СП 	СП
<u>Unesco</u> Convention	Конвенција <u>УНЕСКО</u>	Конвенција <u>Унеска</u>
<u>UNESCO</u> Convention	Конвенција <u>UNESCO</u>	Конвенција <u>UNESCO-а</u>

• Акрониме, кад год је могуће, треба посматрати као скраћене вишечлане називе, а не као придеве.

ЕН	СП 	СП
relevant <u>EU</u> institutions	одговарајући <u>ЕУ</u> органи	одговарајући органи <u>ЕУ</u>
existing <u>ISO</u> standards	постојећи <u>ISO</u> стандарди	постојећи стандарди <u>ISO</u>
<u>IMF</u> reserve positions	<u>ММФ</u> резервне позиције	резервне позиције код <u>ММФ</u>

Ако се користе као придеви, пишу се без цртице.

ЕН	СП 	СП
<u>TV</u> programme	<u>ТВ</u> -програм	<u>ТВ</u> програм

3.2. ПРЕГЛЕД ГРАМАТИЧКИХ ПРАВИЛА

3.2.1. Именице на -лац

• Треба обратити пажњу на номинатив јединине именица на -лац, што је честа грешка у преводима.

СП 	СП
назнака да ли <u>издаваоц</u> преузима одговорност за плаћање пореза по одбитку.	назнака да ли <u>издавалац</u> преузима одговорност за плаћање пореза по одбитку.
Такав поступак се покреће ... најкасније у року од два месеца од дана објављивања одлуке, или од њеног достављања <u>подносиоцу</u> жалбе или ... од дана када је <u>подносиоц</u> жалбе за њу сазнао.	Такав поступак се покреће ... најкасније у року од два месеца од дана објављивања одлуке, или од њеног достављања <u>подносиоцу</u> жалбе или ... од дана када је <u>подносилац</u> жалбе за њу сазнао.

3.2.2. Падежни облици

• У највећем броју случајева, у правним текстовима именица *захтев* допуњује се конструкцијом за + акузатив (у значењу „молба” за нешто”). (Дозвољена је употреба конструкције за + инструментал у одговарајућим контекстима, само у значењу „жеља” за нечим”.)

ЕН	СР 	СР
application for asylum or subsidiary protection	захтев <u>за азилом или супсидијарном заштитом</u>	захтев <u>за азил или супсидијарну заштиту</u>
request for assistance	захтев <u>за помоћи</u>	захтев <u>за помоћ</u>

• Уз именицу *потреба* не треба употребљавати облик генитива, већ га треба заменити конструкцијом за + инструментал или изричном реченицом.

ЕН	СР 	СР
... to fund its borrowing requirement by the sale of debt to the private sector	... да своје <u>потребе задуживања</u> финансира продајом дуга приватном сектору	... да своје <u>потребе за задуживањем</u> финансира продајом дуга приватном сектору
need to link island, landlocked and peripheral regions with the central regions of the Union	потреба <u>повезивања</u> острвских, континенталних и периферних региона са централним регионима Уније	<u>потреба да се повежу</u> острвски, континентални и периферни региони са централним регионима Уније

• Уз именицу *циљ* облик генитива треба користити само у случају посесивног генитива (нпр. *Union`s objectives / objectives of the Union* – циљеви Уније, *objectives of the common agricultural policy* – циљеви заједничке пољопривредне политике). У свим осталим случајевима треба, водећи рачуна о значењу, користити конгруентни атрибут, изричну реченицу, падежни атрибут (одговарајућу предлошко-падежну конструкцију) или чак преформулисати израз.

ЕН	СР 	СР
breeding objectives	<u>циљеви одгајања</u>	<u>одгајивачки циљеви</u>
quality objective	<u>циљ квалитета</u>	<u>циљ у погледу квалитета</u>
environmental objective	<u>циљ животне средине</u>	<u>циљ у вези са животном средином</u>
Without prejudice to the objective of price stability	Не доводећи у питање циљ <u>стабилности цена</u>	Не доводећи у питање <u>стабилност цена као циљ</u>
consensus consistent with the objective of price stability	консензус који је у складу са <u>циљем стабилности цена</u>	консензус који је у складу са <u>циљем да се одржи стабилност цена</u>

3.2.3 Конгруенција

• Када је глагол у предикату везан за више именица у једнини, нарочито кад су оне различитог рода, тај глагол треба да буде у облику множине, и то мушког рода (ако глаголски облик разликује род).

ЕН	СР 	СР
any Member State , the Commission or the Board of Directors of the Bank may institute proceedings under the conditions laid down in Article 263	<u>свака држава чланица, Комисија или Савет директора Банке може</u> започети поступак под условима утврђеним у члану 263.	<u>свака држава чланица, Комисија или Савет директора Банке могу</u> започети поступак под условима утврђеним у члану 263.

food and feed can only be exported...	храна и храна за животиње може се извозити...	храна и храна за животиње могу се извозити...
... an issuer, or a holder of shares or other financial instruments, or a person or entity referred to in Articles 10 or 13, is failing to comply with its obligations	... издавалац, односно ималац акција или других финансијских инструмената, односно лице или субјект наведен у чл. 10. или 13. не успева да испуни своје обавезе	... издавалац, односно ималац акција или других финансијских инструмената, односно лице или субјект наведени у чл. 10. или 13. не успевају да испуне своје обавезе

3.2.4. Број код именица

• Приликом преводјења не може се доследно преносити вредност граматичке категорије броја из енглеског у српски, већ се мора водити рачуна о значењу конкретне именице пошто у оба језика постоје именице које имају само облике јединине односно множине.

ЕН	СР 	СР
Free movement of goods	Слободно кретање роба	Слободно кретање робе
The European Commission shall carry out broad consultations with parties concerned in order to ensure that the Union's actions are coherent and transparent.	Европска комисија обавља опсежне консултације са заинтересованим странама како би обезбедила да деловања Уније буду кохерентна и транспарентна.	Европска комисија обавља опсежне консултације са заинтересованим странама како би обезбедила да деловање Уније буде кохерентно и транспарентно
The report shall include information on research and technological development activities	Извештај садржи информацију о активностима у области истраживања и технолошког развоја	Извештај садржи информације о активностима у области истраживања и технолошког развоја

3.2.5. Комбиновање облика јединине и множине

• Преводиоци понекад, пратећи оригинал, покушавају да комбинују облике речи у јединини и множини. То веома компликује реченицу у српском. Треба се одредити или за облике јединине или за облике множине, према контексту.

ЕН	СР 	СР
In the event of one or more Member States being confronted by an emergency situation ... the Council ... may adopt provisional measures for the benefit of the Member State(s) concerned.	У случају ванредне ситуације у једној или више држава чланица ... Савет ... може усвојити привремене мере у корист те државе чланице, односно тих држава чланица.	У случају ванредне ситуације у једној или више држава чланица ... Савет ... може усвојити привремене мере у корист тих држава чланица.
Name of catching vessel(s) and catch certificate number(s) for this/these (if available)	Име рибарског/-их пловила/ и број/-еви сертификата за тај улов / те улове (ако је/су доступан/-ни)	Име рибарског пловила и број сертификата за тај улов (ако је доступан)

3.2.6. Рекција

• Преводиоци често скраћују конструкције и реченице дословно их преводећи са енглеског и не водећи рачуна о различитој рекцији глагола који се јављају заједно.

ЕН	СР 	СР
... <u>hold and manage</u> the official foreign reserves of the Member States	... <u>држи и управља званичним девизним резервама</u> држава чланица	... <u>држи званичне девизне резерве</u> држава чланица и <u>управља њима</u>
This Chapter relates to all stages of the production, processing and distribution of food, and also of feed <u>produced for, or fed to</u> , food-producing <u>animals</u> .	Ово поглавље се односи на све фазе производње, прераде и дистрибуције хране, као и хране за животиње <u>која се производи за</u> , или <u>којом се хране, животиње</u> које се користе за производњу хране.	Ово поглавље се односи на све фазе производње, прераде и дистрибуције хране, као и хране за животиње <u>која се производи за животиње</u> које се користе за производњу хране или <u>којом се те животиње хране.</u>

Исто важи и за допуну глаголских именица.

ЕН	СР 	СР
<u>holding and management</u> of foreign-exchange <u>working balances</u>	<u>држање и управљање текућим девизним средствима</u>	<u>држање текућих девизних средстава</u> и <u>управљање њима</u>
<u>importation, exportation</u> or <u>trade in</u> fishery <u>products</u>	<u>увоз, извоз</u> или <u>трговина производима рибарства</u>	<u>увоз и извоз производа рибарства</u> или <u>трговина тим производима</u>

3.2.7. Глаголски облици

3.2.7.1. Употреба инфинитива

✂ У корпусу права ЕУ не треба избегавати инфинитив и замењивати га конструкцијом да + презент. Штавише, уз глаголе *моћи* и *смети* по правилу се употребљава инфинитив.

ЕН	СР
Union <u>may conclude</u> specific agreements with the countries concerned.	Унија <u>може закључивати</u> посебне споразуме са тим земљама.
It <u>shall not constitute</u> a barrier to or discrimination in trade between Member States	Она <u>не сме представљати</u> препреку нити дискриминацију у трговини између држава чланица

У пасивним конструкцијама са глаголом *моћи* доследно, а у пасивним конструкцијама са глаголом *морати* кад год је то могуће, трпне глаголске придеве треба замењивати обликом инфинитива са речцом *се*.

ЕН	СР 	СР
those provisions <u>may only be amended or repealed</u> with the unanimous consent of the Council	те одредбе <u>могу бити измењене или стављене ван снаге</u> само уз једногласну сагласност Савета	те одредбе <u>могу се изменити или ставити ван снаге</u> само уз једногласну сагласност Савета
national market organisations <u>may be replaced</u> by the common organisation provided for in Article 40(1)	националне организације тржишта <u>могу бити замењене</u> заједничком организацијом предвиђеном у члану 40. став 1.	националне организације тржишта <u>могу се заменити</u> заједничком организацијом предвиђеном у члану 40. став 1.
the proceedings <u>must be instituted</u> within the period of two months	поступак <u>мора бити покренут</u> у року од два месеца	поступак <u>се мора покренути</u> у року од два месеца

И у пасивним конструкцијама са глаголом *требати* трпне глаголске придеве треба замењивати инфинитивом.

ЕН	СР 	СР
Declaration on practical measures <u>to be taken</u> upon the entry into force of the Treaty of Lisbon	Декларација о практичним мерама које <u>треба да буду предузете</u> након ступања на снагу Уговора из Лисабона	Декларација о практичним мерама које <u>треба предузети</u> након ступања на снагу Уговора из Лисабона

3.2.7.2. Глаголски прилог садашњи

✂ У корпусу права ЕУ глаголски прилог садашњи користи се као придев и мимо устаљених спојева (*летећи тањир, светлећа реклама, текућа вода* и сл.), нарочито у терминима.

ЕН	СР 	СР
<u>blocking minority</u>	<u>мањина која може блокирати одлучивање</u>	<u>блокирајућа мањина</u>
<u>acceding State</u>	<u>држава која приступа</u>	<u>приступајућа држава</u>
<u>misleading information</u>	<u>информација која доводи у заблуду</u>	<u>обмањујућа информација</u>

3.2.7.3. Глагол произаћи/произлазити

Неки глаголи имају двојак облике, а исто лексичко значење у инфинитиву. Један од таквих глагола је глагол *произаћи/произлазити*, који се јавља и у облику *произићи/произилазити*. Иако се оба сматрају правилним, у преводима правних аката ЕУ треба доследно користити облик *произлазити* (и њему одговарајуће форме у другим глаголским облицима).

ЕН	СР 	СР
This obligation shall not affect any obligation which <u>may result</u> from the application of the second paragraph of Article 340.	Ова обавеза не утиче ни на једну обавезу која <u>може произићи</u> из примене члана 340. став 2.	Ова обавеза не утиче ни на једну обавезу која <u>може произаћи</u> из примене члана 340. став 2.
obligations <u>arising</u> from allocations of shares to employees	обавезе које <u>произилазе</u> из расподеле акција запосленима	обавезе које <u>произлазе</u> из расподеле акција запосленима

3.2.8. Употреба предлога

• Под утицајем енглеског језика чести су погрешни спојеви двају предлога и именице у којима падеж именице одговара само другом од предлога.

ЕН	СР 	СР
... Members of the European Parliament travelling <u>to or from</u> the place of meeting of the European Parliament	... чланова Европског парламента који путују <u>у или из места</u> заседања Европског парламента	... чланова Европског парламента који путују <u>у место</u> заседања Европског парламента или <u>из њега</u>
shares provided <u>to or by</u> the members of the ESCB	акције обезбеђене <u>за или од чланова</u> ЕСЦБ-а	акције обезбеђене <u>за чланове ЕСЦБ или акције које су они обезбедили</u>

- Предлог *ради* означава циљ или намену, а када је употребљен са значењем узрока, треба га заменити предлогом *због* (или *услед*).

ЕН	СР 	СР
Paragraph 2 shall not apply to countries and territories which, <u>by reason of</u> the particular international obligations by which they are bound, already apply a non-discriminatory customs tariff.	Став 2. не примењује се на земље и територије које, <u>ради</u> својих посебних међународних обавеза, већ примењују недискриминаторску царинску тарифу.	Став 2. не примењује се на земље и територије које, <u>због</u> својих посебних међународних обавеза, већ примењују недискриминаторску царинску тарифу.
protection of enterprises handicapped <u>by</u> structural or natural conditions	заштита предузећа која су <u>ради</u> структурних или природних услова у неповољнијем положају	заштита предузећа која су <u>због</u> структурних или природних услова у неповољнијем положају

- Предлошко-падежну конструкцију *по питању* треба доследно замењивати изразом *у погледу*.

ЕН	СР 	СР
the common policy <u>on</u> visas and other short-stay residence permits	заједничку политику <u>по питању</u> виза и других одобрења за краћи боравак	заједничку политику <u>у погледу</u> виза и других одобрења за краћи боравак
The voting rights of the United Kingdom shall be suspended <u>in respect of</u> acts of the Council referred to in the Articles listed in paragraph 4.	Права гласа Уједињеног Краљевства суспендују се <u>по питању</u> аката Савета из чланова наведених у ставу 4.	Права гласа Уједињеног Краљевства суспендују се <u>у погледу</u> аката Савета из чланова наведених у ставу 4.

- Предлог *путем* треба умерено користити. У највећем броју случајева, он се може изоставити тако што се именица стави у инструментал. Када стоји уз именицу која означава особу или групу људи, треба га доследно заменити предлозима *посредством*, *помоћу* или *преко*, а када, поред значења средства, има и значење места или оквира у ком се нешто реализује, може се заменити и предлогом *кроз*.

ЕН	СР 	СР
the European Council acts <u>by consensus</u>	Европски савет одлучује <u>путем консензуса</u>	Европски савет одлучује <u>консензусом</u>
... may address the Court of Justice only <u>through their representatives</u> .	... могу се обратити Суду правде само <u>путем својих заступника</u>	... могу се обратити Суду правде само <u>преко својих заступника</u>
Applications to the Bank may also be made either <u>through the Commission</u> or <u>through the Member State</u>	Захтеви Банци могу да се подносе и <u>путем Комисије или државе чланице</u>	Захтеви Банци могу да се подносе и <u>посредством Комисије или државе чланице</u>
developing the European dimension in education, particularly <u>through the teaching and dissemination of the languages</u> of the Member States	развијање европске димензије у образовању, нарочито <u>путем наставе и ширења језика</u> држава чланица	развијање европске димензије у образовању, нарочито <u>кроз наставу и ширење језика</u> држава чланица

3.2.9. Употреба везника

- Везничке спојеве *с обзиром на то (да)* односно *без обзира на то (да)* треба доследно користити у том, ширем облику (а не у облику *с обзиром да* односно *без обзира*).

ЕН	СР 	СР
<u>Whereas</u> the measures provided for in this Decision are in accordance with the opinion of the Standing Veterinary Committee	<u>с обзиром да</u> су мере предвиђене у овој одлуци у складу са мишљењем Сталног ветеринарског одбора	<u>с обзиром на то да</u> су мере предвиђене у овој одлуци у складу са мишљењем Сталног ветеринарског одбора
If the Union decides to apply quantitative restrictions to petroleum products, <u>no matter whence they are imported</u> ...	Ако Унија одлучи да примењује квантитативна ограничења на нафтне деривате, <u>без обзира</u> одакле су они увезени...	Ако Унија одлучи да примењује квантитативна ограничења на нафтне деривате, <u>без обзира на то</u> одакле су они увезени...

3.2.10. Редослед реченичних конституената

3.2.10.1. Атрибути

- Када различити типови атрибута (конгруентни и падежни) одређују исту именицу, именица се наводи уз сваки од атрибута.

ЕН	СР 	СР
<u>common agriculture and fisheries policy</u>	<u>заједничка пољопривредна и политика у области рибарства</u>	<u>заједничка пољопривредна политика и политика у области рибарства</u>
particular attention shall be paid to <u>rural areas, areas affected by industrial transition</u>	нарочита пажња се посвећује <u>руралним и областима на које је утицала индустријска транзиција</u>	нарочита пажња се посвећује <u>руралним областима, областима на које је утицала индустријска транзиција</u>

3.2.10.2. Трпни глаголски придев

- Између трпног глаголског придева и одредбе која од њега зависи не треба уметати именицу.

ЕН	СР 	СР
<u>rules laid down for the establishment and functioning</u> of the internal market	<u>утврђена правила за успостављање и функционисање</u> унутрашњег тржишта	<u>правила утврђена за успостављање и функционисање</u> унутрашњег тржишта
... by abolishing those administrative procedures and practices and those <u>qualifying periods in respect of eligibility</u> for available employment	укидајући управне поступке и праксе и <u>прописане рокове за приступ</u> расположивим радним местима	укидајући управне поступке и праксе и <u>рокове прописане за приступ</u> расположивим радним местима

3.2.10.3. Место енклитике

- Место енклитике треба исправљати само у три случаја – када енклитика стоји а) иза запете, б) иза заграде и в) на почетку ставке у набрајању.

а) енклитика иза запете

ЕН	СР 	СР
Information, including documents, shall not be communicated or made accessible by the Commission...	Информације, укључујући <u>документе, се не саопштавају</u> нити их Комисија чини доступним...	Информације, укључујући <u>документе, не саопштавају се</u> нити их Комисија чини доступним...

б) енклитика иза заграде

ЕН	СР 	СР
the words "buron" (shepherd's hut) and "fermier" (farmhouse) are authorised under certain conditions	речи „buron” (пастирска колиба) и „fermier” (<u>са газдинства</u>) <u>су дозвољене</u> под одређеним условима	речи „buron” (пастирска колиба) и „fermier” (<u>са газдинства</u>) <u>дозвољене су</u> под одређеним условима

в) енклитика на почетку ставке у набрајању

ЕН	СР 	СР
The objectives of the common agricultural policy shall be: (a) to increase agricultural productivity... (b) thus to ensure a fair standard of living for the agricultural community... (c) to stabilise markets...	Циљеви заједничке пољопривредне политике су <u>да</u> : а) <u>се</u> повећа продуктивност пољопривреде... б) <u>се</u> тако обезбеди пристојан животни стандард за пољопривредну заједницу... в) <u>се</u> стабилизује тржиште...	Циљеви заједничке пољопривредне политике су: а) <u>да се</u> повећа продуктивност пољопривреде... б) <u>да се</u> тако обезбеди пристојан животни стандард за пољопривредну заједницу.. в) <u>да се</u> стабилизује тржиште...

Осим премештањем, проблем енклитике може се решити и писањем пуног облика глагола *јесам* или, ређе, заменом овог глагола глаголима *налазити се*, *представљати* и сл.

ЕН	СР 	СР
The main characteristic of the bread, which still applies today, was its long-lasting quality	Главна карактеристика хлеба, која се очувала и до данас, <u>је</u> његов дуготрајни квалитет	Главна карактеристика хлеба, која се очувала и до данас, <u>јесте</u> његов дуготрајни квалитет
The European Police Office (Europol) shall have its seat in The Hague.	Седиште Бироа европске полиције (<u>Европола</u>) <u>је</u> у Хагу.	Седиште Бироа европске полиције (<u>Европола</u>) <u>налази се</u> у Хагу.
The traditional forms of processing, to produce jam, baked goods and canned fruit, account for a significant part of the activity in the sector	Традиционални облици прераде, ради производње џема, пекарских производа и конзервисаног <u>воћа, су</u> важан део овог сектора.	Традиционални облици прераде, ради производње џема, пекарских производа и конзервисаног <u>воћа</u> <u>представљају</u> важан део овог сектора.

3.2.11. Конструкција један/два или више

- Конструкцију један/два или више XXX и сл. не треба мењати у један/два XXX или више ЊИХ и сл.

ЕН	СР 	СР
Upon <u>one or more</u> countries becoming Member States	Након што <u>једна земља или више њих</u> постану државе чланице	Након што <u>једна или више земаља</u> постану државе чланице
The Union may conclude agreements with <u>one or more</u> States or international organisations	Унија може закључивати споразуме <u>са једном државом односно међународном организацијом или више њих</u>	Унија може закључивати споразуме <u>са једном или више држава односно међународних организација</u>
agreement between <u>two or more parties</u> which are active on the same product market	споразум између <u>двеју страна или више страна</u> које су активне на истом тржишту производа	споразум између <u>двеју или више страна</u> које су активне на истом тржишту производа

3.3. ЛЕКСИКА

3.3.1. Било који

- *Било који* се скоро увек може са заменити са *сваки, сав, неки, ниједан, некакав* итд.

ЕН	СР 	СР
<u>Any</u> participating Member State which wishes to withdraw from permanent structured cooperation...	<u>Било која</u> држава чланица учесница која жели да иступи из сталне структуриране сарадње...	<u>Свака</u> држава чланица учесница која жели да иступи из сталне структуриране сарадње...
Formal note shall be taken of <u>any</u> refusal.	О <u>било ком</u> одбијању саставља се службена белешка.	О <u>сваком</u> одбијању саставља се службена белешка.
The Union and the Member States, in accordance with Article 325, shall counter fraud and <u>any</u> other illegal activities ...	Унија и државе чланице, у складу са чланом 325, боре се против превара и <u>било којих</u> других незаконитих активности...	Унија и државе чланице, у складу са чланом 325, боре се против превара и <u>свих</u> других незаконитих активности...
If <u>any</u> Member of the Commission no longer fulfils the conditions required for the performance of his duties	Ако <u>било који</u> члан Комисије више не испуњава услове потребне за вршење својих дужности	Ако <u>неки</u> члан Комисије више не испуњава услове потребне за вршење својих дужности
The protective measures adopted pursuant to Article 192 shall not prevent <u>any</u> Member State from maintaining or introducing more stringent protective measures.	Заштитне мере усвојене у складу са чланом 192. не спречавају <u>било коју</u> државу чланицу да задржи или уведе строже заштитне мере.	Заштитне мере усвојене у складу са чланом 192. не спречавају <u>ниједну</u> државу чланицу да задржи или уведе строже заштитне мере.
The members of the Economic and Social Committee and of the Committee of the Regions shall not be bound by <u>any</u> mandatory instructions.	Чланови Економског и социјалног комитета и Комитета региона нису везани <u>било којим</u> обавезним упутствима.	Чланови Економског и социјалног комитета и Комитета региона нису везани <u>никаквим</u> обавезним упутствима.

У неким случајевима *било који* се може и сасвим изоставити.

ЕН	СР 	СР
Whenever there is <u>any plan</u> to adopt a national position or take national action ...	Ако постоји <u>било који план</u> да се усвоји национални став или да се делује на националном нивоу ...	Ако постоји <u>план</u> да се усвоји национални став или да се делује на националном нивоу...
Not less than one million citizens who are nationals of a significant number of Member States may take the initiative of inviting the European Commission ... to submit <u>any appropriate proposal</u>	Најмање милион грађана који су држављани већег броја држава чланица може покренути иницијативу и позвати Европску комисију да ... поднесе <u>било који одговарајући предлог</u>	Најмање милион грађана који су држављани већег броја држава чланица може покренути иницијативу и позвати Европску комисију да ... поднесе <u>одговарајући предлог</u>

У ретким случајевима није могуће заменити *било који*.

ЕН	СР
The Charter does not extend the ability of the Court of Justice of the European Union, or <u>any</u> court or tribunal of Poland or of the United Kingdom ...	Повељом се не проширује могућност Суда правде Европске уније нити <u>било ког</u> другог суда или трибунала из Пољске или Уједињеног Краљевства ...
The custom of baking in public ovens derived from the prohibition on citizens "of <u>any</u> station or condition" (<i>di ogni stato o condizione</i>) baking <u>any</u> type of bread or other baker's wares in their own homes	Обичај печења у јавним пећницама произашао је из забране да грађани „ <u>било ког</u> статуса или положаја” (<i>di ogni stato o condizione</i>) пеку <u>било који</u> тип хлеба или неки други пекарски производ у својим кућама

3.3.2 Везници *ако* и *уколико*

• Преводиоци по правилу преферирају везник *уколико*, али је везник *ако* неупоредиво природнији. Замените свако *уколико* са *ако*, осим у ретким случајевима када треба избећи понављање истог везника.

ЕН	СР 	СР
<u>Save as otherwise</u> provided in Articles 39 to 44...	Осим <u>уколико</u> у чл. 39–44. није другачије предвиђено...	Осим <u>ако</u> у чл. 39–44. није другачије предвиђено...
The Court may, however, <u>if</u> it considers that circumstances so require ...	Суд, међутим, <u>уколико</u> сматра да то околности налажу ...	Суд, међутим, <u>ако</u> сматра да то околности налажу ...

3.3.3. Речи *сам* и *час*

• У преводима правних тековина ЕУ треба доследно користити реч *сам*.

ЕН	СР 	СР
... it must be delivered before 17.00 hrs on Mondays to Thursdays and before 16.00 hrs on Fridays and workdays	... она се мора доставити до 17.00 <u>часова</u> од понедељка до четвртка и до 16.00 <u>часова</u> петком и радним данима	... она се мора доставити до 17.00 <u>сати</u> од понедељка до четвртка и до 16.00 <u>сати</u> петком и радним данима
... seals should only be used in exceptional circumstances, for the period of time strictly necessary for the inspection, normally not for more than 48 <u>hours</u> .	... печатењу треба прибегавати само у изузетним околностима, у року заиста неопходном за увиђај, по правилу не дужем од 48 <u>часова</u> .	... печатењу треба прибегавати само у изузетним околностима, у року заиста неопходном за увиђај, по правилу не дужем од 48 <u>сати</u> .

3.3.4. Придев наведен

⌘ Придев *горенаведен* треба доследно замењивати обликом *наведен* (подразумева се да је наведен у претходном тексту – „горе”), а уместо *доленаведен* треба користити конструкцију *наведен у даљем тексту*.

ЕН	СР 	СР
directives for the coordination of the <u>abovementioned</u> provisions	директиве за усклађивање <u>горе наведених</u> одредаба.	директиве за усклађивање <u>наведених</u> одредаба.
If the average water loss ... exceeds the percentages <u>given below</u>	Ако ... просечни губитак воде при одмрзавању премашује <u>доленаведене</u> проценте ...	Ако ... просечни губитак воде при одмрзавању премашује проценте <u>наведене у даљем тексту</u> ...

3.4. СТИЛ

3.4.1. Пасивна конструкција од стране

• Пасивна конструкција *од стране* у највећем броју случајева може се претворити у активну:

ЕН	СР 	СР
The water to be used for the dough is certified <u>by the body</u> responsible for the aqueduct	Вода коју треба користити за тесто <u>потврђена је од стране тела</u> одговорног за водовод	Воду коју треба користити за тесто <u>потврђује тело</u> надлежно за водовод
Whereas provision should be made for controls to be carried out <u>by the competent authorities of the Member States</u> ;	с обзиром на то да треба предвидети контролу <u>од стране надлежних органа држава чланица</u> ;	с обзиром на то да треба предвидети да <u>надлежни органи држава</u> чланица обављају контролу;
... securities which are admitted to trading on a regulated market <u>issued by them or their regional or local authorities</u> .	... хартије од вредности које су укључене у трговање на регулисаном тржишту, а које су <u>издате од стране њих или њихових регионалних или локалних органа</u> .	... хартије од вредности које су укључене у трговање на регулисаном тржишту, а које <u>су издале оне или њихови регионални или локални органи</u> .
... this Regulation <u>shall not preclude the adoption or application by Member States</u> : (a) of prohibitions, quantitative restrictions or surveillance measures ... (b) of special formalities concerning foreign exchange (c) of formalities introduced pursuant to international agreements in accordance with the Treaty.	овом уредбом <u>не спречава се увођење или примена од стране држава чланица</u> : а) забрана, квантитативних ограничења или надзорних мера ... б) посебних формалности у вези са девизама в) формалности уведених на основу међународних споразума у складу са Уговором.	овом уредбом <u>не спречавају се државе чланице да уведу или примењују</u> : а) забране, квантитативна ограничења или надзорне мере ... б) посебне формалности у вези са девизама в) формалности уведене на основу међународних споразума у складу са Уговором.

Међутим, понекад то није могуће и тада треба задржати пасивну конструкцију.

ЕН	СР
Effective implementation of Union law <u>by the Member States</u> , which is essential for the proper functioning of the Union, shall be regarded as a matter of common interest.	Делотворно спровођење права Уније <u>од стране држава чланица</u> , које је кључно за добро функционисање Уније, сматра се питањем од заједничког интереса.

Review by the Court of Justice	Преиспитивање од стране Суда правде
Every citizen of the Union shall, in the territory of a third country in which the Member State of which he is a national is not represented, be entitled to protection by the diplomatic or consular authorities of any Member State, on the same conditions as the nationals of that State.	Сваки грађанин Уније на територији треће земље у којој држава чланица чији је држављанин није представљена, има право на заштиту од стране дипломатских или конзуларних органа било које државе чланице под истим условима као и држављани те државе.

3.4.2. Нагомилавање односне заменице *који* у реченици

- Чим се у реченици појави више односних заменица *који*, треба размислити о томе шта се и како може преформулисати.

ЕН	СР 	СР
COMMUNITY DESIGN FOR THE PICTOGRAM PROMINENTLY DISPLAYED AT EVERY SEATING POSITION FITTED WITH A SAFETY BELT IN M2 AND M3 VEHICLES COVERED BY DIRECTIVE 91/671/EEC	ДИЗАЈН ЗАЈЕДНИЦЕ ЗА ПИКТОГРАМ КОЈИ ЈЕ ВИДНО ПОСТАВЉЕН НА СВАКОМ МЕСТУ ЗА СЕДЕЊЕ КОЈЕ ЈЕ ОПРЕМЉЕНО СИГУРНОСНИМ ПОЈАСЕВИМА У ВОЗИЛИМА КОЈА СУ ВРСТЕ М2 И М3 НА КОЈА СЕ ОДНОСИ ДИРЕКТИВА 91/671/ЕЕЗ	ДИЗАЈН ЗАЈЕДНИЦЕ ЗА ПИКТОГРАМ ВИДНО ПОСТАВЉЕН НА СВАКОМ МЕСТУ ЗА СЕДЕЊЕ КОЈЕ ЈЕ ОПРЕМЉЕНО СИГУРНОСНИМ ПОЈАСЕВИМА У ВОЗИЛИМА ВРСТЕ М2 И М3 НА КОЈА СЕ ОДНОСИ ДИРЕКТИВА 91/671/ЕЕЗ
the conditions under which non-resident carriers may operate transport services	услове под којима превозници који су нерезиденти могу обављати транспортне услуге	услове под којима превозници нерезиденти могу обављати транспортне услуге
... aspects of family law with cross-border implications which may be the subject of acts adopted by the ordinary legislative procedure.	... аспекти породичног права са прекограничним импликацијама који могу бити предмет аката који су донети у редовном законодавном поступку.	... аспекти породичног права са прекограничним импликацијама који могу бити предмет аката донетих у редовном законодавном поступку.

3.4.3. Нагомилавање везника

- Да би се избегло нагомилавање везника *и*, понекад се уместо њега може употребити везнички спој *као и*, испред којег се ставља запета.

ЕН	СР 	СР
It shall promote economic, social and territorial cohesion, and solidarity among Member States.	Она подстиче економску, социјалну и територијалну кохезију и солидарност међу државама чланицама.	Она подстиче економску, социјалну и територијалну кохезију, као и солидарност међу државама чланицама.
The Union shall have an institutional framework which shall aim to ... serve its interests, those of its citizens and those of the Member States, and ensure the consistency, effectiveness and continuity of its policies and actions.	Унија има институционални оквир усмерен на то да ... служи њеним интересима, интересима грађана и држава чланица, и да обезбеђује доследност, делотворност и континуитет њених политика и деловања.	Унија има институционални оквир усмерен на то да ... служи њеним интересима, интересима грађана и држава чланица, као и да обезбеђује доследност, делотворност и континуитет њених политика и деловања.

• Да би се избегло узастопно понављање више везника *или*, понекад се уместо њега може употребити и речца *односно*. Овом речцом се замењују „главни” везици *или* – они који раздвајају синтагме и реченице.

ЕН	СР 	СР
The Union may conclude agreements with one or more States <u>or</u> international organisations in areas covered by this Chapter.	Унија може закључивати споразуме са једном или више држава <u>или</u> међународних организација у областима на које се односи ово поглавље.	Унија може закључивати споразуме са једном или више држава <u>односно</u> међународних организација у областима на које се односи ово поглавље.
... which contributes to improving the production <u>or</u> distribution of goods <u>or</u> to promoting technical <u>or</u> economic progress	... који доприносе побољшању производње <u>или</u> дистрибуције робе <u>или</u> подстицању техничког <u>или</u> привредног напретка	... који доприносе побољшању производње <u>или</u> дистрибуције робе <u>односно</u> подстицању техничког <u>или</u> привредног напретка

• Водите рачуна о варијацији везника *да/како* ако се у реченици више пута јавља везник *да*.

ЕН	СР 	СР
DESIRING <u>to</u> enhance further the democratic and efficient functioning of the institutions so as <u>to</u> enable them better <u>to</u> carry out, within a single institutional framework, the tasks entrusted to them	У ЖЕЉИ <u>да</u> даље јачају демократско и ефикасно функционисање органа <u>да</u> би им се омогућило <u>да</u> , у јединственом институционалном оквиру, обављају задатке који су им поверени	У ЖЕЉИ <u>да</u> даље јачају демократско и ефикасно функционисање органа <u>како</u> би им се омогућило <u>да</u> , у јединственом институционалном оквиру, обављају задатке који су им поверени

3.4.4. Номинализација реченица

Обратите посебну пажњу на неке номинализоване конструкције.

• Израз у *недостатку* треба заменити условном реченицом (*ако нема..., ако није било...* и сл.)

ЕН	СР 	СР
In the <u>absence</u> of a decision by the Commission within this period...	<u>У недостатку одлуке Комисије</u> у том року...	<u>Ако Комисија не донесе одлуку</u> у том року...
it should be possible to take such measures only <u>in the absence of</u> harmonisation at Community level.	<u>треба омогућити предузимање таквих мера само у недостатку хармонизације</u> на нивоу Заједнице	<u>предузимање таквих мера треба омогућити само ако нема хармонизације</u> на нивоу Заједнице

• Израз у *циљу* нечега најчешће треба заменити зависном реченицом са везником *да*.

ЕН	СР 	СР
international measures to preserve and improve the quality of the environment and the sustainable management of global natural resources, <u>in order to ensure</u> sustainable development	међународне мере за очување и побољшање квалитета животне средине и одрживо управљање светским природним ресурсима <u>у циљу обезбеђивања</u> одрживог развоја	међународне мере за очување и побољшање квалитета животне средине и одрживо управљање светским природним ресурсима <u>да би се обезбедио</u> одрживи развој

In order to attain the objectives set out in Article 39, a common organisation of agricultural markets shall be established.	У циљу остваривања циљева утврђених у члану 39. успоставља се заједничка организација пољопривредних тржишта.	Да би се остварили циљеви утврђени у члану 39. успоставља се заједничка организација пољопривредних тржишта.
--	---	--

Израз *у циљу* може се, у зависности од контекста, заменити изразом *с циљем* или предлогом *ради*.

ЕН	СР 	СР
the ESCB shall support the general economic policies in the Union with a view to contributing to the achievement of the objectives of the Union	ЕСЦБ подржава опште економске политике у Унији у циљу доприноса остваривању циљева Уније утврђених у члану 3. Уговора о Европској унији.	ЕСЦБ подржава опште економске политике у Унији с циљем да се допринесе остваривању циљева Уније утврђених у члану 3. Уговора о Европској унији
It shall initiate the Union's annual and multiannual programming with a view to achieving interinstitutional agreements.	Она покреће годишње и вишегодишње програмирање у оквиру Уније у циљу постизања међуинституционалних споразума.	Она покреће годишње и вишегодишње програмирање у оквиру Уније ради постизања међуинституционалних споразума.

3.4.5. Такође (...) и

- *Такође* и *и* су синонимни; увек треба избацити једно.

ЕН	СР 	СР
This Article shall also apply to members of the advisory bodies of the Union.	Овај члан се такође примењује и на чланове саветодавних тела Уније.	Овај члан се примењује и на чланове саветодавних тела Уније.
This Treaty may also be translated into any other languages	Овај уговор може се такође превести и на друге језике	Овај уговор може се превести и на друге језике

3.4.6. Глагол *видети* у функцији упућивања

- Када се глагол *видети* користи у функцији упућивања, он треба да буде у облику инфинитива *видети*.

ЕН	СР 	СР
See Section 6 for the definition of affected markets.	Види Одељак 6. за дефиницију тржишта на која концентрација утиче	Видети Одељак 6. за дефиницију тржишта на која концентрација утиче
For further guidance on the assessment of efficiencies, see the Commission Notice on the assessment of horizontal mergers.	За даље смернице о оцењивању ефикасности, види Обавештење Комисије о процени хоризонталних спајања.	За даље смернице о оцењивању ефикасности, видети Обавештење Комисије о процени хоризонталних спајања.
See in particular Article 57 of the EEA Agreement.	Види нарочито члан 57. Споразума ЕЕП.	Видети нарочито члан 57. Споразума ЕЕП.

3.5. ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

3.5.1. Називи докумената

• Називе докумената начелно треба преводити генитивном конструкцијом, а не присвојним придевом, нарочито када је присвојни придев необичан или „проблематичан”.

ЕН	СР 	СР
Treaty of Nice	Ничеански уговор	Уговор из Нице
Marrakech Accords	Маракешки споразум	Споразум из Маракеша
Edinburgh Decision	Единбуршка одлука	Одлука из Единбурга
Helsinki Final Act	Хелсиншки завршни акт	Завршни акт из Хелсинкија
Copenhagen criteria	Копенхашки критеријуми	Критеријуми из Копенхагена

3.5.2. Дефиниције

У правним актима ЕУ, постоје два главна типа дефиниција, која зависе од уводне изјаве.

1) Ако у уводној реченици стоји *За сврхе ове одлуке/директиве/уредбе примењују се следеће дефиниције* (енгл. *For the purpose of this Decision/Directive/Regulation the following definitions shall apply*), после дефинисаног појма, који је под наводницима, ставља се црта.

ЕН	СР
For the purposes of this Regulation, the following definitions shall apply: (a) 'hydrogen-powered vehicle' means any motor vehicle that uses hydrogen as fuel to propel the vehicle;	За сврхе ове уредбе примењују се следеће дефиниције: а) „возило са водоничним погоном” – свако моторно возило које користи водоник као гориво за покретање возила;

2) Ако у уводној реченици стоји само *За сврхе ове одлуке/директиве/уредбе* (енгл. *For the purpose of this Decision/Directive/Regulation*), после дефинисаног појма, који је под наводницима, у српском стоји реч *означава/означавају*.

ЕН	СР
For the purposes of this Directive: (a) selling price shall mean the final price for a unit of the product, or a given quantity of the product, including VAT and all other taxes;	За сврхе ове директиве: а) „продајна цена” означава коначну цену за јединицу производа или дату количину производа, укључујући ПДВ и све друге порезе;

Поред ових, јављају се и други начини навођења дефиниција, и у таквим случајевима треба пратити енглески текст.⁸

ЕН	СР
For the purposes of this Directive, the following definitions shall apply: (a) pure-bred breeding pig: any animal of the porcine species, the parents and grandparents of which are entered or registered in a herd-book of the same breed and which is itself entered or registered and eligible for entry in such a herd-book:	За сврхе ове директиве примењују се следеће дефиниције: а) чистокрвна приплодна свиња: свака животиња врсте свиња, чији су родитељи и родитељи родитеља уписани или регистровани у матичној евиденцији за исту расу и која је и сама уписана или регистрована и испуњава услове за упис у такву матичну евиденцију;

⁸ За више примера дефиниција видети: *Приручник за превођење правних аката Европске уније*, 2019, стр. 55–59.

In this Protocol, the words 'the Treaties' <u>shall mean</u> the Treaty on European Union, the Treaty on the Functioning of the European Union and the Treaty establishing the European Atomic Energy Community.	У овом протоколу реч „Уговори” <u>означава</u> Уговор о Европској унији, Уговор о функционисању Европске уније и Уговор о оснивању Европске заједнице за атомску енергију.
--	--

3.5.3. О реченици

• Начелно, редослед реченичних конституената у српском језику треба да прати редослед реченичних конституената у енглеском језику⁹, али ред речи треба да буде „природан” за српски језик и у складу с граматичким и правописним правилима српског језика. Реченица мора бити разумљива и после првог читања, реченични конституенти морају бити правилно повезани и реченични фокус не сме бити померен.

ЕН	СР 	СР
... Whereas the <u>detailed rules</u> for the application of Article 85(3) of the Treaty <u>must be adopted</u> by way of a Regulation	... С обзиром на то да се <u>морају усвојити детаљна правила</u> за примену члана 85. став 3. Уговора Уредбом	С обзиром на то да се <u>детаљна правила</u> за примену члана 85. став 3. Уговора <u>морају усвојити</u> Уредбом
No pollen or other individual ingredient of honey is to be removed, <u>unless that is inevitable when organic and inorganic foreign materials are removed</u> .	<u>Осим ако је то неизбежно када се уклањају органске или неорганске стране материје</u> , не сме се уклањати полен нити неки други појединачни састојак меда.	Не сме се уклањати полен нити неки други појединачни састојак меда, <u>осим ако је то неизбежно када се уклањају органске или неорганске стране материје</u> .

Ово нарочито важи за дуге реченице.

ЕН	СР
<u>With due regard to Community law, a trademark the use of which engenders one of the situations indicated in Article 13 and which has been applied for, registered, or established by use, if that possibility is provided for by the legislation concerned, in good faith within the territory of the Community, before either the date of protection in the country of origin or the date of submission to the Commission of the application for registration of the designation of origin or geographical indication, may continue to be used notwithstanding the registration of a designation of origin or geographical indication, provided that no grounds for its invalidity or revocation exist as specified by Council Directive 89/104/EEC of 21 December 1988 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks and/or Council Regulation (EC) No 40/94 of 20 December 1993 on the Community trade mark.</u>	<u>Уз поштовање права Заједнице, жиг чија употреба доводи до једне од ситуација из члана 13. и за који је поднета пријава, који је регистрован или установљен употребом, ако је таква могућност предвиђена одговарајућим правним прописима, у доброј вери на територији Заједнице, било пре датума стицања заштите у земљи порекла или датума подношења пријаве за регистрацију ознаке порекла или географске ознаке Комисији, може се и даље користити без обзира на регистрацију ознаке порекла или географске ознаке, под условом да не постоје основи за његову ништавост или престанак важења, како је утврђено Директивом Савета 89/104/ЕЕЗ од 21. децембра 1988. године о приближавању закона држава чланица у вези са жиговима и/или Уредбом Савета (ЕЗ) број 40/94 од 20. децембра 1993. године о жигу Заједнице.</u>

⁹ Од овога се некад одступа у краћим реченицама, пре свега у „уско правним формулацијама”, нпр.

ЕН	СР
In the Article 31(1), <u>“XXX” shall be added</u> at the end of the first indent	У члану 31. став 1. на крају алинеје прве <u>додају се речи: „XXX”</u>

Видети: Приручник за превођење правних аката Европске уније.

- Не треба тумачити и препричавати него **преводити** реченице.

ЕН	СР 	СР
The Union respects and does not prejudice the <u>status under national law of churches and religious associations or communities in the Member States</u> .	Унија поштује и не доводи у питање <u>статус цркава и верских удружења или заједница у државама чланицама који је уређен унутрашњим правом</u> .	Унија поштује и не доводи у питање <u>статус који према националном праву имају цркве и верска удружења или заједнице у државама чланицама</u> .
... workers ... may remain in that territory for the purpose of taking up activities therein as self employed persons, <u>where they satisfy the conditions which they would be required to satisfy if they were entering that State at the time when they intended to take up such activities</u> .	... радници ... могу остати на тој територији ради започињања самосталне делатности <u>под истим условима које би морали да испуњавају да су у ту државу ушли у време када су намеравали да започну ту делатност</u> .	... радници ... могу остати на тој територији ради започињања самосталне делатности <u>ако испуњавају услове које би морали да испуне да су у ту државу ушли у тренутку када намеравају да започну ту делатност</u> .

- Превод међутим не треба да буде **дослован** (*word-by-word*), а преведена реченица не мора нужно да садржи једнак број речи као енглеска реченица. То се може илустровати на примеру превода

израза *other than*

ЕН	СР 	СР
The Presidency of Council configurations, <u>other than that of Foreign Affairs</u> , shall be held by Member State representatives in the Council on the basis of equal rotation.	Саставима Савета, <u>различитим од Савета за спољне послове</u> , председавају представници држава чланица у Савету.	Саставима Савета, <u>осим Савету за спољне послове</u> , председавају представници држава чланица у Савету.
Restrictions on freedom to provide services within the Union shall be prohibited in respect of nationals of Member States who are established in a Member State <u>other than that of the person for whom the services are intended</u>	Забрањују се ограничења слободе пружања услуга унутар Уније држављанима држава чланица који су пословно настањени у држави чланици <u>различитој од државе лица коме су услуге намењене</u>	Забрањују се ограничења слободе пружања услуга унутар Уније држављанима држава чланица који су пословно настањени у <u>другој држави чланици, а не у држави лица коме су услуге намењене</u>
When <u>granting</u> a loan to an <u>undertaking or to a body other than a Member State</u> , the Bank shall make the loan conditional.	Кад банка <u>одобрава</u> кредит неком <u>предузећу или телу који нису држава чланица</u> , Банка условљава тај кредит.	Кад банка <u>не одобрава</u> кредит некој <u>држави чланици, већ неком предузећу или телу</u> , Банка условљава тај кредит.
The European Council may unanimously adopt a decision stipulating that the Council shall act by a qualified majority <u>in cases other than those referred to in paragraph 2</u>	Европски савет може једногласно донети одлуку којом се предвиђа да Савет одлучује квалификованом већином <u>и у случајевима који нису они наведени у ставу 2</u> .	Европски савет може једногласно донети одлуку којом се предвиђа да Савет одлучује квалификованом већином <u>и у другим случајевима, који нису наведени у ставу 2</u> .

и израза *subject to*

ЕН	СР 	СР
The common foreign and security policy is <u>subject to</u> specific rules and procedures.	Заједничка спољна и безбедносна политика <u>подлеже</u> посебним правилима и поступцима.	На заједничку спољну и безбедносну политику <u>примењују се</u> посебна правила и поступци.
Persons having access to data covered by Union legislation imposing an obligation of secrecy shall be <u>subject to</u> such legislation.	Лица која су имала приступ подацима на које се односе прописи Уније о обавези чувања пословне тајне, <u>подлежу</u> тим прописима.	На лица која су имала приступ подацима на које се односе прописи Уније о обавези чувања пословне тајне, <u>примењују се</u> ти прописи.
If there is a change in circumstances having a substantial effect on a question <u>subject to</u> such a decision, the Council shall review the principles and objectives of that decision and take the necessary decisions.	Ако се промене околности које битно утичу на питање које <u>подлеже</u> таквој одлуци, Савет преиспитује начела и циљеве те одлуке и доноси неопходне одлуке.	Ако се промене околности које битно утичу на питање <u>које је предмет</u> такве одлуке, Савет преиспитује начела и циљеве те одлуке и доноси неопходне одлуке.
Compliance with these rules shall be <u>subject to the control</u> of independent authorities.	Поштовање ових правила <u>подлеже контроли</u> независних органа.	Поштовање ових правила <u>контролишу</u> независни органи.
If a State which has withdrawn from the Union asks to rejoin, its request shall be <u>subject to</u> the procedure referred to in Article 49.	Ако држава која је иступила из Уније затражи да поново приступи, њен захтев <u>је предмет</u> поступка из члана 49.	Ако држава која је иступила из Уније затражи да поново приступи, њен захтев <u>подлеже</u> поступку из члана 49.

или синтагми које садрже спојеве типа „*датум/период/време* + именица у генитиву, где се мора водити рачуна о значењу именице

ЕН	СР 	СР
As regards concentrations to which this Regulation applies by virtue of accession, the date of accession shall be substituted for the <u>date of application of this Regulation</u> .	За концентрације на које се ова уредба примењује на основу приступања нове државе чланице, <u>датум примене ове уредбе</u> замењује се датумом приступања.	За концентрације на које се ова уредба примењује на основу приступања нове државе чланице, <u>датум почетка примене ове уредбе</u> замењује се датумом приступања.
The average daily volume figure must be based on the average daily volume traded in the month preceding the month of public disclosure of that programme and fixed on that basis for the authorised <u>period of the programme</u>	Просечни дневни обим мора се заснивати на просечном дневном обиму трговања у месецу који претходи месецу јавног обелодањивања тог програма и мора бити утврђен на основу одобреног <u>периода</u> програма.	Просечни дневни обим мора се заснивати на просечном дневном обиму трговања у месецу који претходи месецу јавног обелодањивања тог програма и мора бити утврђен на основу одобреног <u>периода трајања програма</u> .
At the <u>time of the first judgment</u> ... there was no mention of primacy in the Treaty.	У <u>време прве пресуде</u> ... у Уговору се није помињала супремација.	У <u>време када је донета прва пресуда</u> ... у Уговору се није помињала супремација.

3.5.4. Граматички еквиваленти

3.5.4.1. Употреба глаголских облика

Shall и should

• Облик *shall* у правним (правно обавезујућим) текстовима има заповедно (императивно) значење – њиме се изражава обавезност правне норме, а не будућност, па га, по правилу, треба преводити нашим презентом.

ЕН	СР 	СР
The Union <u>shall accede</u> to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.	Унија <u>ће приступити</u> Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода.	Унија <u>приступа</u> Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода.
Those measures <u>shall not include</u> harmonisation of the laws and regulations of the Member States.	Те мере <u>не смеју да обухватају</u> хармонизацију закона и других прописа држава чланица.	Те мере <u>не обухватају</u> хармонизацију закона и других прописа држава чланица.
The European Council <u>shall be assisted</u> by the General Secretariat of the Council.	Европском савету <u>треба да помаже</u> Генерални секретаријат Савета.	Европском савету <u>помаже</u> Генерални секретаријат Савета.

У ретким случајевима модални глагол *shall* преводи се обликом футура I¹⁰.

ЕН	СР 	СР
In the field of international cooperation involving the tasks entrusted to the ESCB, the ECB shall decide how the ESCB <u>shall be represented</u> .	У области међународне сарадње која обухвата задатке поверене ЕЦБ, ЕЦБ одлучује како <u>је</u> ЕЦБ <u>заступљен</u> .	У области међународне сарадње која обухвата задатке поверене ЕЦБ, ЕЦБ одлучује како <u>ће</u> ЕЦБ <u>бити заступљен</u> .
If the members of the Council qualifying their abstention in this way represent at least one third of the Member States comprising at least one third of the population of the Union, the decision <u>shall not be adopted</u> .	Ако чланови Савета који на овај начин образложе своју уздржаност представљају најмање једну трећину држава чланица које обухватају најмање једну трећину становништва Уније, одлука <u>се не доноси</u> .	Ако чланови Савета који на овај начин образложе своју уздржаност представљају најмање једну трећину држава чланица које обухватају најмање једну трећину становништва Уније, одлука <u>неће бити донета</u> .

Понекад конструкција са модалним глаголом *shall* може имати значење обавезе („is required to”), и тада се у преводу користи глагол *морати*.

ЕН	СР 	СР
The applicant <u>shall meet the</u> criteria given in paragraph 1, concerning independence, objectivity and procedures.	Подносилац <u>испуњава</u> критеријуме из става 1. који се односе на независност, објективност и поступке.	Подносилац захтева <u>мора испунити</u> критеријуме из става 1. који се односе на независност, објективност и поступке.

¹⁰ Обичан футур, који означава будућност, у правним текстовима ЕУ сразмерно је редак, и за њега се, по правилу, користи облик *will*.

ЕН	СР
In that case, the normal treaty provisions <u>will apply</u> to Ireland.	У том случају, на Ирску <u>ће се примењивати</u> редовне одредбе уговора.

- Модални глагол *should* не треба преводити као облик *shall*, презентом, него глаголом *требати* (*треба да, требало је, требало би*).

ЕН	СР 	СР
Accordingly this Regulation <u>should be interpreted and applied</u> with respect to those rights and principles.	Сходно томе, ова уредба <u>тумачи се и примењује</u> у складу са тим правима и начелима.	Сходно томе, ову уредбу <u>треба тумачити и примењивати</u> у складу са тим правима и начелима.
The Member States <u>should take</u> all necessary measures	Државе чланице <u>предузимају</u> све неопходне мере	Државе чланице <u>треба да предузму</u> све неопходне мере
names of mineral and spring waters <u>should not</u> therefore <u>be registered</u>	стога <u>се</u> називи минералних и изворских вода <u>не региструју</u>	стога називе минералних и изворских вода <u>не би требало регистровати</u>

Конструкција *to be* + партицип перфекта

- Конструкција *to be* (инфинитив) + партицип перфекта има значење „треба да” и тако је и треба преводити.

ЕН	СР 	СР
Declaration on practical measures <u>to be taken</u> upon the entry into force of the Treaty of Lisbon	Декларација о практичним мерама које <u>се предузимају</u> након ступања на снагу Уговора из Лисабона	Декларација о практичним мерама које <u>треба предузети</u> након ступања на снагу Уговора из Лисабона
the amount of the lump sum or penalty payment <u>to be paid</u> by the Member State	висину паушалног износа или пенала који држава чланица <u>плаћа</u>	висину паушалног износа или пенала који држава чланица <u>треба да плати</u>

While + партицип презента

- Спој везника *while* и партиципа презента (-ing) треба преводити конструкцијом *при чему* + презент глагола.

ЕН	СР 	СР
The Court of Auditors and the national audit bodies of the Member States shall cooperate in a spirit of trust <u>while maintaining</u> their independence.	Ревизорски суд и национална ревизорска тела држава чланица сарађују у духу поверења, <u>задржавајући</u> своју независност.	Ревизорски суд и национална ревизорска тела држава чланица сарађују у духу поверења, <u>при чему задржавају</u> своју независност.
This should be reflected in the orientations of budgetary decisions at the national and Union level in particular through restructuring of public revenue and expenditure <u>while respecting</u> budgetary discipline in accordance with the Treaties and the Stability and Growth Pact.	Ово треба да се одрази на смер буџетских одлука на националном нивоу и на нивоу Уније, нарочито преко реструктурирања јавних прихода и расхода, <u>уз поштовање</u> буџетске дисциплине у складу са Уговорима и Пактом за стабилност и раст.	Ово треба да се одрази на смер буџетских одлука на националном нивоу и на нивоу Уније, нарочито преко реструктурирања јавних прихода и расхода, <u>при чему се поштује</u> буџетска дисциплина у складу са Уговорима и Пактом за стабилност и раст.

3.5.4.2. Зависне реченице

Условне реченице

- Условном реченицом са везником *ако* преводе се

- реченице са везником *if*

ЕН	СР
A member of the Commission shall resign <u>if</u> the President so requests.	Члан Комисије подноси оставку <u>ако</u> председник то затражи.

- условне реченице са *should*

ЕН	СР
<u>Should</u> the Court of Justice so request, the Council, acting unanimously, may increase the number of Advocates-General.	<u>Ако</u> Суд правде то захтева, Савет, једногласно, може повећати број општих правозаступника.

- реченице са *where*

ЕН	СР
<u>Where</u> the international situation requires operational action by the Union, the Council shall adopt the necessary decisions.	<u>Ако</u> међународна ситуација захтева оперативно деловање Уније, Савет доноси непходне одлуке.

У реченицама са *except where* и *unless* користи се одрични облик глагола у условној реченици у српском.

ЕН	СР 	СР
<u>Except where</u> the Treaties provide otherwise, decisions of the European Council shall be taken by consensus.	<u>Осим ако је</u> Уговорима другачије предвиђено, одлуке Европског савета доносе се консензусом.	<u>Осим ако</u> Уговорима <u>није</u> другачије предвиђено, одлуке Европског савета доносе се консензусом.
Where the opinion of the Court is adverse, the agreement envisaged may not enter into force <u>unless</u> it is amended or the Treaties are revised.	Ако је мишљење Суда негативно, предвиђени споразум не може ступити на снагу <u>осим ако се</u> измени или <u>ако се</u> Уговори ревидирају.	Ако је мишљење Суда негативно, предвиђени споразум не може ступити на снагу <u>осим ако се не</u> измени или <u>ако се</u> Уговори <u>не</u> ревидирају.

Израз *in cases where* не преводи се изразом *у случајевима ако него у случајевима када.

ЕН	СР 	СР
<u>In cases where</u> expenditure is not charged to the Union budget, it shall be charged to the Member States	<u>У случајевима ако</u> трошкови нису стављени на терет буџета Уније, они падају на терет држава чланица	<u>У случајевима када</u> трошкови нису стављени на терет буџета Уније, они падају на терет држава чланица

Намерне реченице

- Намерном реченицом са везником *да* (и потенцијалом) преводе се

- намерне реченице са везником *in order to*

ЕН	СР
help develop international measures to preserve and improve the quality of the environment and the sustainable management of global natural resources, <u>in order to</u> ensure sustainable development	помаже развој међународних мера за очување и побољшање квалитета животне средине и одрживо управљање светским природним ресурсима <u>да</u> би се обезбедио одрживи развој

- намерне реченице са везником *to*

ЕН	СР
The Union may take initiatives <u>to</u> ensure coordination of Member States' social policies.	Унија може предузети иницијативе <u>да</u> ~~би~~ обезбедила координацију социјалних политика држава чланица.

- конструкције *for the purpose of* + герунд

ЕН	СР
A conference of representatives of the governments of the Member States shall be convened by the President of the Council <u>for the purpose of</u> determining by common accord the amendments to be made to the Treaties.	Конференцију представника влада држава чланица сазива председник Савета <u>да</u> ~~би~~ се заједничким споразумом утврдиле измене које треба унети у Уговоре.

3.5.4.3. Атрибути

• Не треба избегавати одређивање именица придевима, односно придеве у атрибутој функцији¹¹.

ЕН	СР 	СР
<u>interests of (its) security</u>	<u>интереси безбедности</u>	<u>безбедносни интереси</u>
Agreements between undertakings which are not <u>competing manufacturers</u> of products ...	Споразуми између предузећа која нису <u>конкуренти као произвођачи</u> ...	Споразуми између предузећа која нису <u>конкурентски произвођачи</u> ...

• Када се атрибут односи на правни акт или део акта у коме се утврђује или предвиђа оно што именица уз коју стоји означава, тај атрибут не треба да буде у генитиву већ треба користити предлошко-падежну конструкцију из + генитив.

ЕН	СР 	СР
<u>requirements of Article 101(3) of the Treaty</u>	<u>захтеви члана</u> 101. став 3. Уговора	<u>захтеви из члана</u> 101. став 3. Уговора
... <u>conditions of Article 81(3) of the Treaty</u>	... <u>услове члана</u> 81. став 3. Уговора	... <u>услове из члана</u> 81. став 3. Уговора
exemption of the <u>prohibitions of Directive 2003/6/EC</u>	изузеће од <u>забрана Директиве</u> 2003/6/ЕЗ	изузеће од <u>забрана из Директиве</u> 2003/6/ЕЗ

• Када је у енглеском језику именица Union употребљена у атрибутој функцији, не треба је у српском по инерцији преводити (присвојним) генитивом, већ се мора водити рачуна о значењу целе синтагме.

ЕН	СР 	СР
<u>Union membership</u>	<u>чланство Уније</u>	<u>чланство у Унији</u>
<u>Union producer</u>	<u>произвођач Уније</u>	<u>произвођач из Уније</u>
<u>Union transit</u>	<u>транзит Уније</u>	<u>транзит кроз Унију</u>

¹¹ О употреби глаголског прилога садашњег као атрибута видети: 3.2.7.2. Глаголски прилог садашњи на стр. 25.

In question и concerned

• Израз *in question* и придев *concerned* употребљене у атрибутској функцији преводиоци често преводе изразима у питању односно о којем је реч. Ове изразе употребљене као атрибуте треба увек заменити одговарајућом заменицом или придевом, у зависности од контекста.

ЕН	СР 	СР
If, as regards the aid in question , the Commission has already initiated the procedure provided for in the first subparagraph of this paragraph	Ако је Комисија у погледу помоћи у питању већ покренула поступак предвиђен у подставу 1. овог става	Ако је Комисија у погледу те помоћи већ покренула поступак предвиђен у подставу 1. овог става
These audits may be carried out before the closure of accounts for the financial year in question .	Ове ревизије се могу обавити пре закључивања рачуна за буџетску годину у питању .	Ове ревизије се могу обавити пре закључивања рачуна за дату буџетску годину .
If the decision concerns a member of the General Court or of a specialised court, the Court shall decide after consulting the court concerned .	Ако се одлука односи на члана Општег суда или специјализованог суда, Суд одлучује након консултовања са судом о коме је реч .	Ако се одлука односи на члана Општег суда или специјализованог суда, Суд одлучује након консултовања са датим судом .
... the Union may make provision, in agreement with the Member States concerned , for participation in research and development programmes undertaken by several Member States...	... Унија може, у договору са државама чланицама о којима је реч , предвидети учешће у истраживачким и развојним програмима које предузима више држава чланица...	... Унија може, у договору са заинтересованим државама чланицама , предвидети учешће у истраживачким и развојним програмима које предузима више држава чланица...
If the draft legislative act originates from the Court of Justice, the European Central Bank or the European Investment Bank, the President of the Council shall forward the reasoned opinion or opinions to the institution or body concerned .	Ако нацрт законодавног акта предлаже Суд правде, Европска централна банка или Европска инвестициона банка, председник Савета доставља образложено мишљење или образложена мишљења органу или телу о којима је реч .	Ако нацрт законодавног акта предлаже Суд правде, Европска централна банка или Европска инвестициона банка, председник Савета доставља образложено мишљење или образложена мишљења том органу или телу .

3.5.5. Лексички еквиваленти

3.5.5.1. Вишезначне и блискозначне речи

Треба водити рачуна о вишезначним речима и не преводити их у сваком контексту исто.

• Енглески придев *competitive* преводи се придевом *конкурентан* („способан за конкуренцију”) или придевом *конкурентски* („који се односи на конкуренцију и конкуренте”).

ЕН	СР
Within the framework of a system of open and competitive markets ...	У оквиру система отворених и конкурентних тржишта ...
coordination of the competitive behaviour of undertakings that remain independent	координација конкурентског понашања предузећа која остају независна

- Глагол *ensure* преводи се глаголом *обезбедити* онда када наспрам енглеског *ensure* у француском језику стоји *assurer*.

ЕН	ФР	СП
The European Commission shall carry out broad consultations with parties concerned in order to <u>ensure</u> that the Union's actions are coherent and transparent.	En vue d' <u>assurer</u> la cohérence et la transparence des actions de l'Union, la Commission européenne procède à de larges consultations des parties concernées.	Европска комисија обавља опсежне консултације са заинтересованим странама како <u>би обезбедила</u> да деловање Уније буде кохерентно и транспарентно.

- Када у француском језику, наспрам енглеског, стоји глагол *veiller*, глагол *ensure* преводи се глаголом *старати се (о)*.

ЕН	ФР	СП
National Parliaments <u>ensure</u> compliance with the principle of subsidiarity in accordance with the procedure set out in that Protocol.	Les parlements nationaux <u>veillent</u> au respect du principe de subsidiarité conformément à la procédure prévue dans ce protocole	Национални парламенти <u>старају се</u> о поштовању начела супсидијарности у складу са поступком утврђеним у том протоколу.

- Глагол *include* не треба преводити искључиво глаголом *укључити*, него (и то много чешће) и другим глаголима.

ЕН	СП 	СП
The Court of Justice of the European Union <u>shall include</u> the Court of Justice, the General Court and specialised courts.	Суд правде Европске уније <u>укључује</u> Суд правде, Општи суд и специјализоване судове.	Суд правде Европске уније <u>обухвата</u> Суд правде, Општи суд и специјализоване судове.
The report <u>shall include</u> information on research and technological development activities	Извештај <u>укључује</u> информације о активностима у области истраживања и технолошког развоја	Извештај <u>садржи</u> информације о активностима у области истраживања и технолошког развоја
In these provisions references to the Union or the Member States <u>shall not include</u> the United Kingdom and references to national central banks <u>shall not include</u> the Bank of England.	У овим одредбама, упућивања на Унију или државе чланице <u>не укључују</u> Уједињено Краљевство, а упућивања на националне централне банке <u>не укључују</u> Банку Енглеске.	У овим одредбама, упућивања на Унију или државе чланице <u>не односе се на</u> Уједињено Краљевство, а упућивања на националне централне банке <u>не односе се на</u> Банку Енглеске.

- Када се преводе блискозначни глаголи, треба водити рачуна о значењским нијансама и контекстима.

- *determine* = *одредити* или *утврдити*

ЕН	СП
This Treaty may also be translated into any other languages as <u>determined</u> by Member States	Овај уговор може се превести и на друге језике које државе чланице <u>одреди</u>
The Rules of Procedure <u>shall determine</u> the quorum.	Кворум <u>се утврђује</u> пословником.

- *set out* = *утврдити, навести, садржати*

ЕН	СР
in accordance with the procedure set out in that Protocol	у складу са поступком утврђеним у том протоколу
The chemical and physical characteristics of the grain and semolina must be certified and must meet the criteria set out above.	Хемијске и физичке карактеристике зрна и крупице морају бити потврђене и морају испуњавати наведене критеријуме.
The original centre column, which set out the intermediate numbering as used in that Treaty, has been omitted.	Изостављена је изворна средишња колона која је садржала прелазну нумерацију коришћену у том уговору.

- *identify* = *одредити, уочити, открити, препознати, идентификовати*

ЕН	СР
the European Council shall identify the strategic interests and objectives of the Union.	Европски савет одређује који су стратешки интереси и циљеви Уније.
That approach shall identify and reduce uncertainties.	Таквим приступом се уочава / открива и смањује непоузданост.
The procedures shall be suitable to mitigate the identified risks.	Ови поступци треба да буду погодни за ублажавање препознатих ризика.
Food and feed business operators shall be able to identify any person from whom they have been supplied with a food ...	Субјекти у пословању храном и храном за животиње треба да буду у могућности да идентификују свако лице које их снабдева храном

- *specify* = *одредити, навести, прецизирати*

ЕН	СР
It shall specify the amount of the lump sum or penalty payment to be paid by the Member State concerned which it considers appropriate in the circumstances.	Она одређује висину паушалног износа или пенала које држава чланица треба да плати, а које сматра примереним с обзиром на околности.
These mechanisms must record each transaction related to 'buy-back' programmes, including the information specified in Article 20(1) of Directive 93/22/EEC.	Ти механизми морају евидентирати сваку трансакцију у вези са програмима откупа, укључујући информације наведене у члану 20. став 1. Директиве 93/22/ЕЕЗ.
The Commission shall specify the maximum length of the 'short settlement cycle' referred to in paragraph 4 of this Article	Комисија прецизира максимално трајање „кратког циклуса салдирања” из става 4. овог члана

- *verify* = *проверити, потврдити, верификовати*

ЕН	СР
The Commission shall verify within six months whether the registration request sent by the third country contains all the necessary elements and shall inform the country concerned of its conclusions.	Комисија у року од шест месеци проверава да ли захтев за регистрацију који је послала трећа земља садржи све потребне елементе и обавештава дату државу о својим закључцима.
To this end, it shall verify that the Bank's operations have been carried out in compliance with the formalities and procedures laid down by this Statute and the Rules of Procedure.	У ту сврху он потврђује да су се операције Банке спроводиле у складу са формалностима и поступцима утврђеним у овом статуту и у пословнику.
The report shall be verified in accordance with the detailed requirements established by the Member State pursuant to Annex V to Directive 2003/87/EC.	Извештај се верификује у складу са детаљним захтевима које је прописала држава чланица у складу са Анексом V Директиве 2003/87/ЕЗ.

• Глагол *define* преводимо глаголом *дефинисати* онда када се њиме упућује на саме дефиниције. У осталим случајевима, преводимо га глаголом *утврдити* („тачно одредити; доћи до закључка, установити; дати дефинитиван облик, садржај нечему“) односно *одредити* („испитујући, анализирајући утврдити, установити нешто; прописати“)

ЕН	СР
The term `vertical agreements` should be defined accordingly to include both such agreements and the corresponding concerted practices.	Термин „вертикални споразуми“ треба дефинисати тако да обухвати и такве споразуме и одговарајуће усаглашене праксе.
`investment firm` means any legal person as defined in point (2) of Article 1 of Council Directive 93/22/EEC;	„инвестиционо друштво“ – свако правно лице како је дефинисано у члану 1. тачка 2. Директиве 93/22/ЕЕЗ;
The European Council shall provide the Union with the necessary impetus for its development and shall define the general political directions and priorities thereof.	Европски савет даје неопходан подстицај развоју Уније и утврђује њена општа политичка усмерења и приоритете.
The specific role of the European Parliament and of the Commission in this area is defined by the Treaties.	Посебна улога Европског парламента и Комисије у овој области утврђена је Уговорима.
As from 1 November 2014, a qualified majority shall be defined as at least 55 % of the members of the Council, comprising at least fifteen of them and representing Member States comprising at least 65 % of the population of the Union.	Од 1. новембра 2014. године квалификована већина се одређује као већина од најмање 55% чланова Савета, која обухвата најмање 15 чланова и представља државе чланице које обухватају најмање 65% становништва Уније.
The Commission, in close liaison with the Member States, should be able to define precisely the scope of those exemptions and the conditions attached to them.	Комисији треба омогућити да, одржавајући блиску везу са државама чланицама, прецизно одреди обим изузећа и услова који су са њима повезани.

• Глагол *aim at* преводи се глаголом *усмерити* (*бити усмерен на*), а *aim to* глаголом *усмерити* или глаголом *настојати* (када је вршилац радње означене овим глаголом нешто „живо“).

ЕН	СР
Action by the Union shall be aimed at encouraging cooperation between Member States	Деловање Уније усмерено је на то да подстакне сарадњу између држава чланица
Enhanced cooperation shall aim to further the objectives of the Union, protect its interests and reinforce its integration process.	Унапређена сарадња усмерена је на подстицање остваривања циљева Уније, заштиту њених интереса и јачање процеса интеграције.
In all its activities, the Union shall aim to eliminate inequalities, and to promote equality, between men and women.	У свим својим активностима, Унија настоји да отклони неједнакости и да подстиче једнакост мушкараца и жена

3.5.5.2. Лажни парови

• При одабиру лексике увек треба имати на уму лажне парове/пријатеље.

ЕН	СР 	СР
... and the other conditions laid down in that Regulation normally ensure that ...	... и други услови који су утврђени у тој уредби нормално осигуравају да...	... и други услови који су утврђени у тој уредби обично обезбеђују да...

adoption of the parts of the broad economic policy guidelines which concern the euro area generally	усвајање делова општих смерница економске политике које се генерално односе на евро зону	усвајање делова општих смерница економске политике које се начелно односе на еврозону
the potential benefits and costs of action or lack of action,	могуће бенефиције и трошкови деловања или одсуства деловања	могуће користи и трошкови деловања или одсуства деловања

• Треба обратити пажњу и на речи чије се значење разликује иако су настале из истог корена. Такви су, на пример, придеви *specified* („одређен, спецификован; назначен”) и *specific* („посебан, специфичан, карактеристичан”)

ЕН	СП
The reference values are specified in the Protocol on the excessive deficit procedure	Референтне вредности су прецизиране у Протоколу о поступку у случају прекомерног дефицита
Union may conclude specific agreements with the countries concerned	Унија може закључивати посебне споразуме са тим земљама

и придеви *effective* („ефективан – који постоји, стваран, реалан, истински, прави” и „делотворан – који постиже жељени резултат”) и *efficient* („ефикасан, успешан”):

ЕН	СП
That decision should take account of the level of effective participation in the Agency's activities.	У тој одлуци води се рачуна о нивоу ефективног учешћа у активностима Агенције.
Member States shall provide remedies sufficient to ensure effective legal protection in the fields covered by Union law.	Државе чланице обезбеђују правна средства потребна да се осигура делотворна правна заштита у областима на које се односи право Уније.
A settlement procedure should therefore be established in order to enable the Commission to handle faster and more efficiently cartel cases.	Стога је потребно успоставити поступак нагодбе да би се омогућило Комисији да брже и ефикасније решава случајеве картела.

3.5.5.3. Одабир предлога

• Предлоге не треба преводити дословно и мора се водити рачуна о граматичкој правилности (одговарајућим предлошко-падежним конструкцијама).

ЕН	СП 	СП
Applications made through the Commission shall be submitted for an opinion to the Member State	Захтеви који се подносе кроз Комисију достављају се на мишљење држави чланице	Захтеви који се подносе посредством Комисије достављају се на мишљење држави чланице
DETERMINED to promote the development of the highest possible level of knowledge for their peoples through a wide access to education and through its continuous updating	ОДЛУЧНИ да промовишу развој највишег могућег нивоа знања својих народа путем широког приступа образовању и његово стално осавремењивање	ОДЛУЧНИ да промовишу развој највишег могућег нивоа знања својих народа кроз широки приступ образовању и његово стално осавремењивање
... members of the Governing Council may cast their vote by means of teleconferencing.	... чланови Управног савета могу гласати путем телеконференције.	... чланови Управног савета могу гласати користећи телеконференцију.

... not to disclose information which has come to their knowledge through the work of the Committee.	... да не обелодањују информације које су сазнали кроз рад Одбора.	... да не обелодањују информације које су сазнали радећи у Одбору.
... Whereas additional information was requested concerning certain designations...	... С обзиром на то да су тражене додатне информације у вези одређених ознака ...	...С обзиром на то да су тражене додатне информације у вези са одређеним ознакама ...

3.5.5.4. Прилози

- Треба обратити пажњу на прецизно и доследно превођење прилога, нарочито оних који се користе као реченични конектори.

ЕН	СР
Accordingly , any application for asylum made by a national of a Member State may be taken into consideration or declared admissible for processing by another Member State only in the following cases:	Сходно томе , држава чланица може узети у разматрање захтеве за добијање азила које поднесу држављани других држава чланица или утврдити да је захтев прихватљив за обраду једино у следећим случајевима:
The essential elements of an area shall be reserved for the legislative act and accordingly shall not be the subject of a delegation of power.	Суштински елементи неке области резервисани су за законодавни акт и сходно томе нису предмет делегирања овлашћења.
If the Commission considers that an excessive deficit in a Member State exists or may occur, it shall address an opinion to the Member State concerned and shall inform the Council accordingly .	Ако Комисија сматра да у некој држави чланици постоји или се може јавити прекомерни дефицит, она упућује мишљење тој држави чланици и о томе обавештава Савет.
Directive 2008/48/EC should therefore be amended accordingly .	Директиву 2008/48/ЕЗ стога треба изменити на одговарајући начин .
WISHING therefore to establish a legal framework that will provide an option for Denmark to participate in the adoption of measures proposed on the basis of Title V of Part Three of the Treaty on the Functioning of the European Union	У ЖЕЉИ да се стога утврди правни оквир који ће Данској омогућити да учествује у усвајању мера предложених на основу Наслова V Дела трећег Уговора о функционисању Европске уније
Moreover , the Commission should be able to impose appropriate financial sanctions where conditions or obligations are not fulfilled.	Поред тога , Комисија треба да има могућност изрицања одговарајућих новчаних казни ако услови или обавезе нису испуњени.
Moreover , the formal analysis of the product specification relating to the name "Pane di Altamura" has not revealed any obvious error of assessment.	Штавише , званична анализа спецификације производа у вези са називом „Pane di Altamura” није показала ниједну очигледну грешку у процени.
Furthermore , to be officially approved, the breeders' associations and the breeding organizations must have articles of association laying down in particular the principles of non-discrimination between members.	Осим тога , да би били званично признати, удружења одгајивача и одгајивачке организације морају имати статут којим су нарочито утврђена начела недискриминације међу члановима.
consequently , the difference between the total number of terms of office held by nationals of any given pair of Member States may never be more than one	према томе , разлика између укупног броја мандата које имају држављани било које две државе чланице никада не може бити већа од један

... surface and underground karstic systems are rare and consequently have no, or only slight, influence on the present underground water network.	... површински и подземни крашки системи су ретки и отуд/стога имају врло мало или немају нимало утицаја на постојећу мрежу подземних вода.
That conference shall in addition promote the exchange of information and best practice between national Parliaments and the European Parliament, including their special committees.	Поред тога , та конференција може подстицати размену информација и најбоље праксе између националних парламената и Европског парламента, укључујући њихове посебне одборе.

3.5.5.5. Везници и везнички спојеви

ЕН	СР
insofar as (in so far as)	уколико
insomuch as	утолико што; тако да
forasmuch as = inasmuch as	будући да
in respect of = with respect to	у погледу; у вези са
relating to	који се односи на; у вези са

3.5.5.6. Фразе и колокације

ЕН	СР
for the purposes of	за сврхе¹²
within the meaning	у смислу
in accordance with = in conformity with = pursuant to = in line with	у складу са
without prejudice to	не доводећи у питање (без довођења у питање)

where necessary = where applicable = where appropriate = where relevant	по потреби
if necessary	ако је потребно
if appropriate	ако/када је потребно / по потреби
if applicable	по могућности / ако је могуће
to deem (something) appropriate	сматрати нешто примереним

¹² Израз *for the purposes of* преводи се изразом *за сврхе* у контекстима типа „за сврхе ове уредбе”, „за сврхе овог члана/става” и сл. У осталим контекстима, с јасним намерним и циљним значењем, преводно се може употребити израз *у сврху* (за *for the purpose of*) односно *у сврхе* (за *for the purposes of*).

ЕН	СР
For this purpose , no account shall be taken of dealings between the party to the vertical agreement and its connected undertakings	У ту сврху не узима се у обзир пословање између учесника у вертикалном споразуму и његових повезаних предузећа
For the purposes of applying the market share thresholds provided for in Article 3 the following rules shall apply	У сврхе примене прагова тржишног удела предвиђених у члану 3. примењују се следећа правила:

with due care = with due and proper care	с дужном пажњом
in due form	у прописаном облику
with due regard	с обзиром на
following the procedure	према поступку, по поступку
under the procedure	на основу поступка / према поступку
in accordance with the procedure	у складу с поступком
good practice	добра пракса
best practice	најбоља пракса
exchange of good/best practice	размена добре/најбоље праксе

4. ТЕРМИНОЛОШКА УПУТСТВА

4.1. ПРЕВОЂЕЊЕ ТЕРМИНОЛОГИЈЕ

Тачност и прецизност, те квалитет превода стручних текстова у великој мери зависе од тога како је преведена терминологија.

Приликом превођења терминологије и редакторског рада на терминологији треба полазити од концепата, а не од термина као назива за те концепте¹³. Другим речима, треба „преводити“ концепт, а не термин, и то полазећи од дефиниције концепта.

Термин at arm's length се преводи и изразом ван дохвата руке, нпр. Правилник о трансферним ценама и методама које се по принципу „ван дохвата руке“ примењују код утврђивања цене трансакција међу повезаним лицима („Службени гласник РС”, бр. 61/2013, 8/2014).

Међутим, ако се пође од дефиниције овог концепта:

in accordance with market values, disregarding any connection such as common ownership of the companies involved,

јасно је да не треба дословно превести енглески термин већ треба именовати оно што иза њега стоји, а то је, нпр. под уобичајеним тржишним условима.

Треба водити рачуна о томе да ли концепт о којем је реч већ постоји код нас. Ако постоји, треба користити термин који се усталио за тај концепт. Ако пак постоји и користи се више термина за исти концепт, треба одабрати боље решење.

За енглеско subsidiary у домаћим прописима имамо три варијанте – зависно (привредно) друштво, подређено друштво и друштво ћерка. Друштво ћерка је превод с немачког језика и најмање заступљено. Зависно друштво је законски термин који није најпрецизнији јер друштво може бити зависно од другог друштва и кад му није подређено. Отуд се термин подређено друштво показује као најбољи од три постојећа.

Посебно треба бити пажљив када се преводе термини којима су означени концепти блиски онима који постоје код нас, али не сасвим идентични.

У праву ЕУ се residence дефинише као the place where one actually lives, as distinguished from a domicile; residence usually just means bodily presence as an inhabitant in a given place и разликује од концепта domicile (дефиниција: permanent legal residence), који би одговарао нашем пребивалишту. Међутим, не може се преводити domicile као пребивалиште, а residence као боравиште јер разлика међу њима није иста као разлика између боравишта и пребивалишта у домаћим прописима (боравиште је место у ком грађанин привремено борави ван свог пребивалишта дуже од 90 дана), већ се мора од случаја до случаја, у зависности од контекста, утврђивати који домаћи законски термин употребити или изнаћи сасвим ново термилошко решење.

¹³ **Термин** је назив за одређени концепт који се користи у датој струци; термин може бити реч, израз, симбол, формула, акроним – важно је да се увек односи на одговарајући појам. **Концепт** је апстрактна мисаона јединица, ментална представа заснована на скупу сталних карактеристика додељених физичким или апстрактним објектима и односима.

Кад је реч о новим концептима, на располагању имамо неколико могућности.

1) превођење

ЕН	СР
breeders` association	удружење одгајивача

2) дословно превођење (семантички пренос)

ЕН	СР
mouse	миш (у рачунарству)

3) описно превођење

ЕН	СР
informed consent	пристанак заснован на обавештености

4) преузимање с морфолошким прилагођавањем

Енглеско [software](#) преноси се као [софтвер](#), и од њега се даље могу изводити термини по домаћим моделима, нпр. [софтверски](#).

5) терминологизација (претварање „обичних” речи у термине)

Уз реч [преношење](#) (чије је значење „пребацавање с једног места на друго”) везује се дефиниција *уношење одредаба европског законодавства у домаће правне прописе*, ова се реч терминологизује и постаје термин који је превод енглеског [transposition](#).

6) позајмљивање из других струка

Термин [скрининг](#) (енг. [screening](#)), и у енглеском и у српском језику, долази из медицине, где означава *тестирање појединаца или група пацијената на присуство болести или других измењених стања*. Одатле је преузет у право ЕУ, где означава *аналитички преглед законодавства, односно преглед усклађености законодавства државе кандидата са правом ЕУ*.

7) творба речи

За придев [implementing](#) (нпр. у спојевима **implementing decision, implementing directive**) скован је домаћи придев [спроведбени](#) (по домаћем творбеном моделу, истом као придеви **одбрамбени, прехрамбени, стамбени, погодбени...**).

Уколико нема одговарајућих извора за термин којим се означава нови концепт, потребни су сарадња и сагласност стручњака из одговарајуће области и језичких стручњака, као и одређен степен одважности и инвентивности да се прихвате неологизам (тј. нова реч која постаје термин) или ново значење које се приписује већ постојећем термину.

Термин [discharge](#) долази из буџетског поступка ЕУ и означава *коначно одобрење буџета за дату годину које, на предлог Савета, даје Европски парламент, односно потврду да је Комисија ваљано спровела буџет у датој буџетској години*. За превод овог термина, у сарадњи стручњака за буџет и језичких стручњака, одабрана је реч [разрешница](#), која је, према Речнику српског језика, *званична потврда о исправности пословања*.

4.2. ТЕРМИНОЛОШКА НАЧЕЛА

Приликом рада на терминологији, односно приликом стандардизовања термина за потребе превођења правних аката ЕУ, треба се придржавати следећих термилолошких начела.

I Термин треба да буде јасан и недвосмислен (без обзира на то да ли је домаћег или страног порекла).

Пошто упућује на енергију која се ослобађа цепањем атомског језгра, термин **нуклеарна енергија** је бољи од термина **атомска енергија**, који би могао упућивати и на енергију коју производе атоми.

II Домаћи термини имају предност у односу на стране.

Термину **рањивост** даје се предност у односу на термин **вулнерабилност**.

III Међу терминима из страних језика предност имају термини грчког и латинског порекла.

Термину **центиметар**, чији је први део (центи-) преузет из латинског језика, даје се предност у односу на форму **сантиметар**, насталу преузимањем из француског.

IV Предност имају термини који су устаљени и у широкој употреби.

Облик **детерцент** се чешће користи од облика **детергент** и зато му се даје предност.

V Предност имају термини који су у складу са стандарднојезичком нормом (фонолошким, морфолошким, творбеним и синтаксичким правилима).

Термин **одељење** односи превагу над термином **оделење** јер је правилан са становишта језичке норме.

VI Краћи термини су бољи од дугих.

Термин **термилолошка база** је бољи од термина **база термилолошких уноса** јер је краћи.

VII Творбено продуктивни термини, око којих се лакше гради систем концепата и који се лакше уклапају у постојећи термилолошки систем имају предност у односу на оне мање продуктивне.

Пошто се из њега лакше изводе други термини, термину **инвестиција** даје се предност у односу на термин **улагање**. У вези са **инвестицијама** стоје **инвеститори**, **инвестициони фондови**, **инвестициона банка**, док према термину **улагање** стоји **улагач**, али он не значи „онај који улаже новац у пројекте”, одговарајући придев (***улажући**) не постоји итд.

Треба напоменути да термилолошка начела нису хијерархијски устројена (нити овде наведена) – превагу некад односи једно, а некад друго начело.

Према термилолошком начелу да домаћи термини имају предност у односу на стране, термин **изложак** би био бољи од термина **експонат**. Међутим, пошто је термин **експонат** у широкој употреби, он односи превагу, чему доприноси и чињеница да долази из латинског језика (односно начело да су термини грчког и латинског порекла прихватљивији од других).

Термин дискриминација на основу расе има предност у односу на термин дискриминација по основу расе јер ту начело језичке правилности односи превагу над начелом да предност имају термини у широкој употреби.

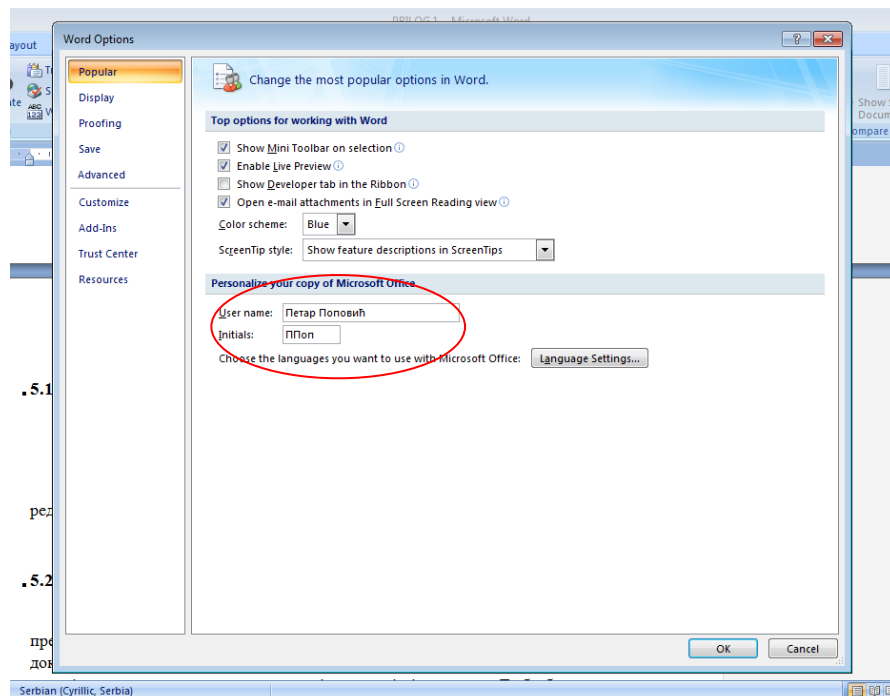
Другим речима, приликом одабира најподеснијег термина, треба имати у виду стручну праксу, као и језичке и термилошке аспекте, односно треба водити рачуна о значењу (да ли термин прецизно именује концепт, да ли није превише уопштен, да ли није двосмислен, да ли не асоцира на погрешан концепт...) и употреби (који се термин од постојећих чешће користи, да ли и како термин користи већи број стручњака, да ли је термин устаљен дуже време; да ли се од термина могу градити друге врсте речи и сложени изрази, да ли се уклапа у систем српског језика...).

Звиждач и дувач у пиштаљку, као преводи термина whistleblower, представљају пример асоцирања на погрешан концепт. **Whistleblower** је онај ко пријављује и обелодањује информације о незаконитим, недозвољеним или неморалним поступцима појединаца из организација или самих организација. Термини **звиждач** и **дувач у пиштаљку** нису добри јер се у нашој култури пиштаљка везује за спортске судије, отправнике возова, саобраћајну полицију или учеснике демонстрација, а не за онога ко диже узбуну. Зато је сасвим оправдана била замена овог термина термином узбуњивач, који је и однео превагу.

5. ТЕХНИЧКА УПУТСТВА

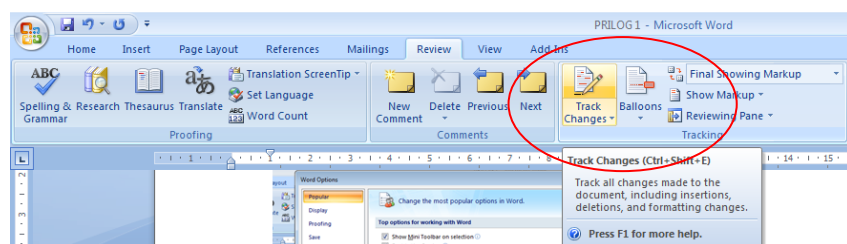
5.1. Подешавање корисничког имена и иницијала

Пре почетка рада на тексту треба подесити корисничко име и иницијале у *MS Word*-у:

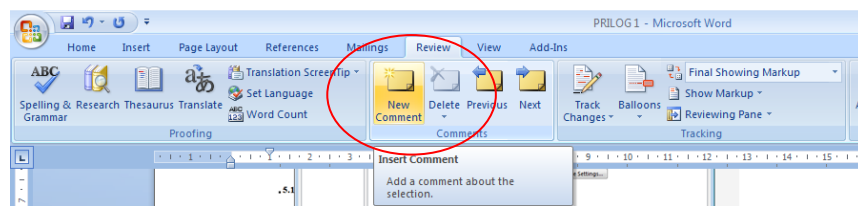

5.2. Коришћење опције *Track Changes*

Текст се редигује с укљученом опцијом *Track Changes*, која омогућава да се види шта је редактор у тексту изменио:

Коментари се умећу на маргину, коришћењем опције *New Comment*:

5.3. Форматирање документа и текста

Текст на српском језику пише се **ћирилицом**, а основни параметри текста су следећи:

величина странице	A4
горња и доња маргина	2,54 cm
лева и десна маргина	3,17 cm
размак између редова	15 pt
фонт	Times New Roman
величина фонта	12 pt
поравнавање пасуса	<i>Justified</i> (обострано поравнавање)

5.4. Интерпункција

5.4.1. Наводници и полунаводници

- У преводима правних тековина ЕУ користе се ови наводници („деветке” и за отворене и за затворене наводнике):

- *отворени* – „ааа (тастерска пречица **Alt+0132** – бројеви се куцају на нумеричком делу тастатуре)

- *затворени* – ааа” (тастерска пречица **Alt+0148** – бројеви се куцају на нумеричком делу тастатуре).

- Полунаводници се куцају као знак за апостроф:

- ‘ааа’ (тастерска пречица **Alt+0146** – бројеви се куцају на нумеричком делу тастатуре).

5.4.2. Тротачка

Тротачка представља посебан графички знак, а не три узастопне тачке. Тротачка се добија истовременим притиском на тастере **Ctrl + Alt + .** (тастер *Ctrl* + тастер *Alt* + тастер *тачка*).

5.4.3. Цртица и црта

Цртица (-) се добија коришћењем тастера „-”, а за црту (–) се користи тастерска пречица **Alt+0150**.

5.5. Провера грешака у куцању

Приликом превођења треба користити програмски додатак за проверу грешака у куцању за српски језик (*spelling checker*).

Речи се у куцању раздвајају само једним размаком. На крају језичке редактуре треба проверити да ли у тексту има вишеструких размака између речи и уклонити их (помоћу опције *Find & Replace*).

6. РЕФЕРЕНЦЕ

• ПРАВОПИС

- *Правопис српског језика*, Матица српска, Нови Сад 2018.
- Милан Шипка, *Правописни речник српског језика*, Прометеј, Нови Сад 2012.

• ГРАМАТИКА

• Предраг Пипер, Иван Клајн, *Нормативна граматика српског језика*, Матица српска, Нови Сад, 2017.

• Живојин Станојчић, Љубомир Поповић, *Граматика српског језика за гимназије и средње школе*, Завод за уџбенике, Београд 2008.

• РЕЧНИЦИ

- *Речник српског језика*, Матица српска, Нови Сад 2011.
- Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*, Прометеј, Нови Сад 2012.
- Tvrtko Prčić, *Novi transkripcioni rečnik engleskih ličnih imena*, Prometej, Novi Sad 2008.
- Tvrtko Prčić, *Englesko-srpski rečnik geografskih imena*, Zmaj, Novi Sad 2004.

• ОСТАЛО

- Павле Ивић, Иван Клајн, Митар Пешикан, Бранислав Брборић, *Српски језички приручник*, Београдска књига, Београд 2011.
- Ivan Klajn, *Rečnik jezičkih nedoumica*, Čigoja, Beograd 2016.